

H U N G A R I A N M O N I T O R I N G

1990 szeptember 8.

Szombat

Ö s s z e f o g l a l ó

- Jeszenszky Géza külügyminiszter egy MDF választási fórumon ki-jelentette, "Közéletünkben helye lehet a trianoni békéről való megemlékezésnek, de a jószomszédi kapcsolatokat rontó emlékmű felállítása nem kerülhet napirendre." 548 old
- Interju Jeszenszky Gézával arról a román javaslatról, amely találkozót javasol a két államelnök között a vitás kérdések megvitatására. 490 old
- A magyar kormány rendkívüli ülést tart vasárnap a hároméves gazdasági program kidolgozására. 491-548 old
- Interju a belügyminiszterrel az ülés várható témáiról. 544 old
- Mit jelent vajon Magyarország számára a nemzetközi közlajpiac átrendeződése? Elkerülhető-e egy újabb energia áremelés? Interju az ipari minisztérium főosztályvezetőjével. 493 old
- Nemzetiségi és környezetvédelmi kérdésekről tartottak nemzetközi tanácskozást Körmenden. A vitaindítót Horn Gyula tartotta. 543 old
- Romániában meg nem nevezett magyar szélsőséges erőket vádolnak a fogarasi vegyiművekben történt robbanásért. 502 old
- A bírósági rendszer fejlesztéséről, a bírák helyzetének javításáról tanácskoztak Miskolcon, Megvitatták az új igazságszolgáltatási koncepciót. 496 old
- A 168 óra témáiról:
Gorbacsov Helsinkibe érkezett. - (511)
Kónya Imre az MDF frakció vezetője a kormány 100 napos munkájának eredményeitől, az elhangzott bírálatokról. (512)
Egy szociálpszichológus véleménye a különböző igazságtételi tervekről, elképzelésekről. (518)
Mi legyen az előző rendszer besugóival? Balás István MDF képviselő véleménye. - (521)
Demszky Gábor a titkosszolgálat tagjainak listájáról. Zárolják avagy hozzák nyilvánosságra? (523)
Hogyan bánnak négy egykori szocialista államban a volt titkosrendőrökkel? (525)
Egy rendőrségi fegyverhasználatról, annak ellentétes megítéléséről. (527)
Stoffán Györgynek, a Szentkorona c. lap volt főszerkesztő-helyettesének kijelentései kapcsán interju a legfőbb ügyésszel a közösség elleni izgatás büntetéről. (530)
Beszélgetés az Élet és Irodalom munkatársával a sajtóhoz érkező olvasói, hallgatói levelek valódiságáról, súlyáról, minősítéséről. (533)
Az önvédelmi fegyverek begyűjtése kapcsán, Markos György esete a fegyverleadással és véleménye az egész ügyről. (536)
- A rádió reggeli műsorának vendége a belügyminisztérium két munkatársa, akik az önkormányzati választásokkal kapcsolatos kérdésekre válaszoltak. 474-478-482 old
- Helyzetjelentés az önkormányzati választásokkal kapcsolatos eseményekről Pécsről - (473) és Békés megyéből (478)
- Somogy megyében négy párt listát készített a főbb vezetői tisztek elosztásáról. Mit szól ehhez a módszerhez a politológus? 497 old

(Folytatás a következő oldalon...)

Összefoglaló -

- Interju a Kereszténydemokrata Néppárt kampányfőnökével arról a kijelentéséről, hogy a párt a baloldallal még versenyezni sem hajlandó. 503 old
- A kormány privatizációs programjáról tárgyalt a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája. 498 old
- A Rácz Sándor vezette központi munkástanács mégsem egyesült a munkástanácsok országos szövetségével. - "Rosszabb ez a rendszer, mint a kommunista rendszer volt" - jelentette ki Rácz Sándor. 499 old
- Nem hozott igazán komoly üzleti sikereket a magyar cégeknek a lipcsei vásár. 494 old
- A lapszemlében: , Uraim, ne a multon rágódjunk - ez a lényege a Magyar Hírlap egyik cikkének. - A Népszabadság a Justitia-tervet bírálja míg a Kurír a fegyverbegyűjtési akciót kommentálja. 471-486 old
- Közügyülésen vitatták meg a lakásbérlők szövetségei a tenni-valókat. 545 old
- Esterházy Károlyra változtatta meg a nevét Ho Si Minh-ről az egri tanárképző főiskola, amelyik szeretne egyetemmé válni. 545 old
- Politika érdekképviselő nélkül.- Beszélgetés egy politológussal arról, vajon mi is történt 1989-ben Keleteurópában. 507 old
- Az ország legnagyobb használtautó-piacra nyílik a jövő héten Budapest határában a Nagykörösi-uton. 476 old
- Moszkvai jelentés arról, hogy büntető eljárást akarnak kezdeményezni a hivatásos és sorkatonák szülei a katonai vezetés ellen. 542

A Késő Esti Krónika anyagából:

- Szaddam Husszein rádió és TV üzenete. (550)
- Találgatások Helsinkiben a csúcs előtt. (550)
- Elhalasztották a szovjet gazdasági program vitáját. (551)
- A Krim-félsziget autonóm köztársasággá kíván válni. (552)
- Új választási törvény Albániában. (552)
- Tudósítás Jeszenszky Gézának a pécsi MDF választási fórumon mondott beszédéről. (552)
- Sopronban az SzDSz nyílt fórumán a helyi önkormányzatok gazdasági lehetőségeiről volt szó. (553)
- Ösztöntő és igazságod adópolitikát sürgetett Surján László a Kereszténydemokrata Néppárt választási gyűlésén. (554)
- Arab-cigány háború Kaposvárott. (554)

1990 szeptember 8. - SZOMBAT

KOSSUTH ADÓ

REGGELI KRÓNIKA

6.30 h

Időjárásjelentés:

Ma estig eleinte borult lesz az idő, országszerte esős idő várható, majd a Dunántúlon délután felszakadozik a felhőzet, északkeleten azonban borult marad az idő és további eső várható. Az északnyugati szél erős, főként a Dunántúlon gyakran viharos lesz. A hőmérséklet délután általában 20 fok közelében várható, de a tartósan borult, esős helyeken csak 15 fok körül lesz. Késő estére is csupán 12-17 fokot jósolnak.

LAPSZEMLE

6.33 h

- Szörényi Péter válogatása.

"Uraim! Ne a múlton rágódjunk!" - ez a lényege Hegyi Gyula írásának a MAGYAR HÍRLAP-ban. A cikkíró szerint a jövő érdekét az szolgálná, ha mindhárom nagy párt lemondana a maga kampányötletéről; az MDF a Justitia-tervről, az SZDSZ az ügyök-konceptiójáról, a kisgazdák pedig a 47-es restaurációról.

Lényegében ezt fogalmazza meg az újság másik írása is, amely emlékezteti a választási harcban részt vevőket, hogy az üres ígéretések és sárdobálások helyett eljött az érvek, illetve a valódi programok felmutatásának ideje.

Szörényvadászatra hív fel a NÉPSZAVA vezércikkében. Fanek Tibor az antiszemitizmus, az éledő nacionalizmus és a sajtószabadság korlátozására tett kísérleteket látja mindennapi közéletünk legfőbb bajaiként. Az lenne a jó, ha a kormány és az ellenzék szót tudna érteni abban, hogy a demokrácia megszilárdítása és a gazdaság talpraállítása össznemzeti érdek.

(Reggeli Krónika)

Nemcsak mennek, maradnak is. Mármint sokan azok közül, akik külföldre készülnek napjainkban, - írja a MAGYAR NEMZET. Az ok - Bogácsi ERzsébet szerint -, hogy elégük lesz az elvtársakból urakká vedlők; a káderöltönyt díszmagyarrá cserélő emberekből. A távozók nem szívlelik azt sem, hogy miképpen uszítanak egyesek nap mint nap az úgynevezett bolsevik rém ellen. Mindenesetre a cikkíró, bár tehetné, nem futamodik meg.

A 18-ik szovjet-amerikai csúcstalálkozóról ír a NÉPSZABADSÁG. Fűzesi Oszkár örvend annak, hogy immáron egy gyengédebb Amerika és nemcsak a pusztá erőttől erős Szovjetunió tárgyal majd egymással. Ez ugyanis azt jelenti, hogy a korábban befolyásaik alatt álló kisállamok nagyobb mozgásteret kaphatnak.

-

Négy napig állíthatunk még jelölteket az önkormányzati választásokon, úgy a képviselői posztokra, és úgy a polgármesteri tisztekre, - persze ott, ahol közvetlen a választás. Ezzel kapcsolatban nagyon sok kérdés merült föl az emberekben. Nos, ezeket a kérdéseket, akik telefonközelben ülnek, ma reggel megfogalmazhatják és föltehetik Dr.TOMPA Évának és Dr.TÓTH Zoltánnak, a Belügyminisztérium két szakemberének.---(Telefonszámok)

6.45 h

Autótolvajokat fogott a rendőrség ma hajnalban. - Munkatársunk, Szilágyi Gabriella negyed 3-kor a helyszínen, a bűntény kárvallottjával, egy taxisofőrrel készített interjút. - A taxi vezetőjét egyébként késsel kényszerítették továbbhajtásra a tolvaj...

- Hajnali háromnegyed 3 van és itt állunk a Béke tér és a Lehel út sarkán Bena Lászlóval.....

- Hát Újpest felől jöttem...., láttam egy felborult autót, s mellette állt négy ember és megálltam,..... a kocsiba beszálltak és késsel továbbhajtásra kényszerítették. És pont amikor.....át, akkor... egy kis Polski a felborult kocsinak és nem engedtek meg-

(Reggeli Krónika)

állni segítségnyújtásra.

- Ez hol történt, tehát hol látta a fölborult autót?

- Újpesten, a Szabadság úton, a Chinoin mellett. Tehát amikor továbbjöttünk, akkor ők kórházba akartak menni. A ... utcában, az egyik sarkon az egyik... a kocsiból kiszállt és hátra adta a pénzt azzal a felszólítással, hogy ha nem akar menni, akkor a torkát vágjátok el. Szerencsére van a kocsiban vészjelző, azt bekapcsoltam és a Szegedi úton a rendőrök ezt észlelték és.....

- (---Rossz a vétel. Arról beszél a taxisofőr, hogy működik a vészjelző, a "taxi"-felirat villog pirosan, ez a vészjelző. A tolvajok nem vették észre a jelzést.---)

- (Tudósító) A felborult Warburg-kombi csomagtartójából több száz-ezer forint értékű lopott holmi szóródott szét az úttesten; négy kézi fúró, hegesztőgép és nagyértékű szerszámos készletek. A kocsiról a rendőrség nem tudta megállapítani, hogy valódi tulajdonosa vezette-e, az viszont biztos, hogy a vezető és utasok is ittások voltak. Jelenleg azt vizsgálják, melyik ilyen típusú üzletbe, vagy műhelybe törtek be most éjjel, ahonnan ezeket elhozhatták. Mind a négy tolvajt súlyos sérülésekkel szállították kórházba. Egyiküket, Vadászi ERnő, 24 éves, foglalkozás nélküli budapesti lakost lopásért körözték már előzőleg is.

Három hét van még az önkormányzati választásokig, ám nagyon sok helyen az emberek azzal sincsenek teljesen tisztában, hogy milyen módon jelölhetnek képviselőt, vagy ahol közvetlenül választhatnak, akár polgármestert is. - Belénessy Csaba arról készített helyzetképet, hogy Pécssett kikből válogathatnak a választók három hét múlva.

- Pécssett, ha akarom egy polgármester-jelölt van, ha akarom, több. Mindez azért mondhatom, mert eddig csak a kormánykoalíció pártjai nyilatkoztak úgy, hogy listavezetőjükkal az a tervük, hogy a város első embere is legyen. Az SZDSZ és a vele szövetséges FIDESZ egyelőre csak listavezetőkről beszél, a tisztség megjelölése nélkül. Talán azért, mert nehezen kiszámítható, hogy pártszempontból milyen lesz a városi testület összetétele. És ha az erőviszonyok kiegyensúlyozottak, akkor megkezdődik majd az alkudozás. Lehet,

(Reggeli Krónika)

hogy lsitavezetők - vagyis a mostani elsőemberek - rovására. Ez azért is előfordulhat, mert az egyéni körzetekben meglehetősen sok a párton kívüli, ám pártok által támogatott jelölt, akikről elképzelhető, hogy önálló életet élnek majd a mandátumuk megszerzése után. Független polgármester-jelölt egyelőre még nem lépett a sorompóba, illetve azt rebesgetik, hogy Pécs egyik sztár ügyvéde kacérkodik a gondolattal. Ha igaz a hír, akkor elképzelhető, hogy felborulnak a most is meglehetősen ingatag erőviszonyok.

-

Stúdióink vendége Dr.TOMPA Éva, a BM közszolgálati főosztályának munkatársa és Dr.TÓTH Zoltán, a BM Választási Irodájának vezetője. Hol nem választhatnak közvetlenül az állampolgárok polgármestert?

- (Dr.TÓTH) A tízezernél nagyobb településeken, - tehát adott esetben, az előző riportban hallottuk, - Pécsen. Majd a megválasztott képviselő testület választ polgármestert. Az is lehet, hogy a sjaát tagjai sorából, de egy külső személyt is választhatnak.

- Tehát elképzelhető, hogy a polgárok szavaznak a képviselő testület tagjaira, de adott esetben, ebben a névsorban nem szerepel az, aki majd később a polgármester lesz?

- Igen, ez lehetséges. Én azt hiszem, ebben a pártoknak is van egy kis taktikája, mégpedig azért, hogy nyilvánvaló, hogy a képviselő testület összetételének függvényében keresnek majd ebben az esetben polgármestert.

- Ki lehet polgármester a jelenlegi, polgármesteri jogállásról szóló törvény értelmében, - amelyet ugyan hétfőn még majd módosít kis pontján az Országgyűlés, de nagy lényegében nem fog változni?

- (Dr.TOMPA) Hát tágabb értelemben, akinek választójoga van, az választhat és megválasztható, - tehát polgármesternek is megválasztható, amennyiben vele szemben összeférhetetlenségi ok nem áll fenn. Ezt az összeférhetetlenségi okot a megválasztásától számított 30 napon belül meg kell szüntetni, mert amennyiben nem, a képviselő testület megállapíthatja az összeférhetetlenséget és ez egyúttal a polgármesteri munkaviszonyt meg is szünteti.

- Ki az, akit semmiképpen nem érdemes jelölni, mert esetleg olyan

(Reggeli Krónika)

beosztásban van, vagy olyan társadalmi funkciót tölt be, ami a jelölést kizárja?

- Az államhatalmi ágak megosztása elvének megfelelően nem lehet polgármester a köztársasági elnök, a kormány tagja, az államtitkár, az Alkotmánybíróság tagja, az állampolgári jogok országgyűlési biztos, a nemzet- és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztos, az Állami Számvevőszék elnöke, elnökhelyettese és számvevője, az Állami Vagyonügynökség ügyvezető igazgatója és más alkalmazottja. Ezek abszolút kizárási okok, és ezen kívül vannak még olyan összeférhetlenségi okok, ahol a törvény lehetőséget ad arra, hogy a polgármester fizetés nélküli szabadságot kérhet jelenlegi munkáltatójától, megbízatásának egész időtartamára, vagy annak egy részére. És amennyiben a képviselő testület engedélyezi neki, úgy más munkaviszonyban is állhat, illetve egyéb kereső foglalkozást folytathat.

- Tehát jelen pillanatban még a jelöléseknél tartunk, 12-éig lehet jelölni, és ehhez képest a hallgatók kérdései egyrészt és legfőképp arra vonatkoznak, hogy nem tudják, tanácstalanok, hogy kikre és hogyan, milyen módon adhatnák le a jelöléseiket? A helyhatósági választásokon megválasztott képviselővel kapcsoltban kérdezik a XI-ik kerületben, hogy kire lehet szavazni; honnan lehet ezt megtudni. Szeretnék leadni az ajánlószervényeket a XIII-ik kerületben is, de ők sem tudják, hogy hol. Kispestről ugyanilyen jellegű kérdést kaptunk. A főváros több kerületéből és Balatonszepeszdről is telefonált egy hallgatónk, - szerinte a jelöltek listáját ABC szerint kellene összeírni, hogy ez jobban segítse a vidéki választókat. Hát nem tudom, hogy erre van-e valamiféle szabály?

- (Dr.TÓTH) Ez utóbbira nincs külön szabály, majd a szavazólapra való rákerülés sorrendje határozza meg. Ez egyes esetben ABC-sorrendet jelent, más esetben pedig, a pártlistákon a párt bejelentési sorrendjét jelenti. Most azonban visszatérve, a kérdések összetétele is mutatja, hogy nyilvánvalóan a legnagyobb városokban problematikus a jelölteknek az ismertsége. Ez egyrészt abból származik, hogy itt a legnagyobbak az egyéni választókerületek, valamint helyben a kommunikációs szint eléggé alacsony, - értem azon, hogy kevés az egyesület, az önkéntes alapon szerveződött társaság, akik egy sajátos politikaijelenténe. Nagyon nagy számban működtek ilyenek, azonban az 50-es évek elején ezt tilalmi úton feloszlatták,

(Reggeli Krónika)

tehát kevés a "Polgári Kör".

- Jelen pillanatban az állampolgároknak, az embereknek kell elballagniuk, megnézni a jelölőlistát és ott leadni a jelölő-cédulájukat? Tehát nem szabad arra várni, hogy valaki megkeresi őket?

- Szabad rá várni, sőt, kell is. Hát elsősorban a pártok, a társadalmi szervezetek,

- Arra gondotlam, hogy nem érdemes, mert hát az emberek arról szólnak, hogy nem keresi őket senki.

- Érdemesnek érdemes, hiszen már mindenütt vannak megnyitott ajánlólisták. Tehát aki befárad a Tanácshoz, ott felvilágosítást kap, hogy kik a jelöltek. Én úgy gondolom, hogy a választási kampány szervezése nem a tanácsok dolga, az a pártok dolga, a tnaácsok csak megteremtik ehhez a technikai feltételeket.

- Azt hiszem ebben egyetértünk. Technikai feltételek; valaki egy óvodában szeretett volna jelölőgyűlést tartani, de termbért kértek tőle.

- A törvény azt írja elő, hogy a tnaácsok a saját intézményeiket ingyenesen és azonos feltételekkel kötelesek rendelkezésre bocsátani a választási kampányhoz.

- De hogyha ez.... (üzemi?) óvoda volt, akkor mondjuk erre ez nem vonatkozik.

- Nem.

- A másik kérdés arról szól, hogy miért kaptak kopogtató cédulát román állampolgárok?

- Azért, mert a törvény előírja. Tudni illik a tartósan letelepedett külföldi állampolgároknak van aktív választójoguk. Tehát ők maguk szavazhatnak, bár nem választhatók.... TEhát nem csak román állampolgárok, hanem minden külföldi állampolgár - és ilyen sokféle van - választhat szeptember 30-ig.

- Várjuk hallgatóink további kérdéseit.---

-

A Magyar Távirati Iroda egyik ma reggeli jelentése az ország legnagyobb használtautó-piacát ígéri Budapest határában, a Nagykőrösi úton, de csak a jövő héttől. Egy hét múlva ilyenkor nyílik majd ez az autópiac. A teljes területnek a jövő héten csak a felét adják át, a másik fele október végére készül el. Mégis, a

(Reggeli Krónika)

piacon egyidejűleg 2000 személygépkocsi elhelyezésére lesz lehetőség. Most már csak eladók és vevők, - főleg vevők kellenek.

7,00 h

Tudósításaink élén a holnap kezdődő csúcstalálkozó, amelynek fő témája az Öböl-menti válság lesz. - Bolgár György jelenti New Yorkból. --- (Küldjenek szovjet csapatokat az Öbölbe, egyúttal pedig vonják ki a szovjet katonai tanácsadókat Irakból, - ezzel a kéréssel indult Helsinkibe a szovjet-amerikai csúcsra Bush elnök, - nyilatkozta a kíséretében lévő munkatárs.---Az NBC televízió Moszkvából közvetített esti híradójából az derült ki, hogy a szovjetek hajlandók katonákat vezényelni az Öbölbe, - mondta a külügyi szóvivő, valamint Sevardnadze tanácsadója is.---Az NBC washingtoni értesülései szerint a Fehér Ház vegyes érzésekkel fogadná a szovjet csapatokat, hiszen akkor ENSZ-parancsnokság irányítaná az amerikai hadsereget is.---Az amerikai tisztviselő azt mondta, hogy a szovjet szárazföldi erők jelenléte az Öböl mentén hasznos volna, de nem lényegbevágó.---)

Különtudósítónk, Izbéki Gábor már a finn fővárosban, a csúcstalálkozó helyszínén tartózkodik. --- (Ismétlés 466 oldal.)

Hírek a nagyvilágból:

Washington:

Az Egy.Államok azt fontolgatja, hogy az eddiginél szigorúbb Irak-ellenes szankciókat sürget az ENSZ-ben.---

Bukarest:

A román államfő üzenetben javasolta a magyar elnöknek, hogy tartanak találkozót. --- (Ism.)

Prága:

A keletnek és Nyugatnak közösen kell keresni az európai stabilitást, - mondta M.Wörner.---

(Reggeli Krónika)

Most pedig azok a hírek, amelyeket az elmúlt 24 órában itthon a legfontosabbnak ítéltük. --- (Ismétlések.)

Négy napig jelölhetünk még és három hetünk van az önkormányzati választásokig. Békés megyéből Cseh Éva arról szól, hogy kikből is válogathatnak, illetve válogatnak az ottani választók:

- Annait már sejteni lehet, hogy a különböző erőviszonyok s a nem éppen parlamenti mintára alakult, spontán koalíciók döntik el a polgármester kilétét vidéken. Békés megyében, például Dévaványán, a jelenlegi tnaácselnök a független jelölt támogatására lépett koalícióra a Magyar Demorkata Fórum, az MSZP, - azaz a szocialista -, a kisgazda és a Magyarországi Szociáldemorkata Párt. Egy másik településen, Dobozon, az MSZMP, az MSZP és a Cigány Szociáldemorkata Párt szeretné polgármesternek a jelenlegi tnaácselnököt, akinek az ajánlószelvények gyűjtésével nem volt semmi gondja, hiszen beosztottjai, a tnaácsi dolgozók, ahogy kézbesítették, már vissza is kérték az állampolgároktól a cédulákat. Békéscsabán, a megyeszékhelyen viszont még sejteni sem lehet az erőviszonyokat, főleg azt, hogy ki lesz a polgármester, hiszen már eddig is a 16 képviselői helyre, tíz párt támogatásával, 110 jelölt pályázik.

- Stúdiónknak a két vendége Dr.TOMPA Éva és Dr.TÓTH Zoltán, reggel 6 óra óta válaszol halgatóink kérdésére az önkormányzati választásokkal kapcsolatban. Nos, ebben a tudósításban is elhangzott egy-két olyan információ, amely kérdésként is megfogalmazható. Ide kapcsolnám ...-ról egy telefonálónk szavait, aki azt állítja, hogy az ajánlócédulák begyűjtői, úgymond, nyomást gyakorolnak a választópolgárra, hogy kire is adja le jelölését. Tehát miféle módszerek lehetségesek a jelölésgyűjtés során?

- (Dr.TÓTH) Az első módszer, hogy a pártok, társadalmi szervezetek, független jelöltek maguk járnak az ajánlások után, és ebben az esetben nyilván az állampolgárt a lakásán, vagy gyűlésen, vagy egyéb formában tlaálják meg és kéri el tőle az ajánlást. A másik módszer, hogy a tanácshoz befárad az érintett polgár és ott, a meglévő jelöltek között válogathat. A harmadik módszer, hogy le-

(Reggeli Krónika)

vélben is lehet a tnaácshoz küldeni ajánlást, - tehát nem kell személyesen menni, aki beteg, akadályozva van, vagy bármi ok miatt, ezt így is megteheti.

- Szombaton és varánap lehet-e jelölést leadni?
- A tanácsnál nem lehet, úgy hiszem nincs munka.
- Azonban a 12-éig tartó idő nem is négy nap, hanem csak kettő.
- Dehát a pártok addig is gyűjthetik, addig is lehet levelet küldeni és hétfőn-kedden a tanácsi dolgozók készséggel állnak rendelkezésre.
- TEhát gyakorlatilag a pártirodákban, ill. a párthelyiségekben is lehet jelölni, és ott kell keresni a jelölőlistákat.
- ott is lehet, de természetesen csak akkor, ha valaki az összes személyi adatát fölvezeti erre az ajánlásra. Ez az ellenőrizhetőség miatt van így, ettől eltekinteni nem lehet.
- Sok hallgatónk azt kérte tőlünk, bizonyos helyekről telefonálva, hogy mondjuk meg, hogy kik az ottani jelöltek. Nos, mi erre nem vállalkozhatunk, semmiképpen nem ismerünk ilyen listákat, tehát ezeket a listákat-névsorokat a tanácsokon, ill. a különböző pártok helyiségeiben lehet megkapni, ill. megtudni.
- Így van, természetesen.
- Független képviselőjelölt jelölhető-e pártlistán?
- Ez midnenképpen. Én magam etikátlannak tartom, hiszen ha valaki független, ő elsősorban pártoktól kell hogy független legyen, a törvény azonban nem zárja ki, - a képviselőválasztáson is volt erre példa. Nyilván a politikai viszonyaink tisztázódásával ezek a kavargások majd megszűnnek, de a törvény ezt nem zárja ki, ezt még egyszer mondom.
- Várjuk további kérdéseiket.-----

Sport.---

- A Stúdióink vendége Dr.TOMPA Éva és Dr.TÓTH Zoltán. --- Önkormányzati választásokkal kapcsolatos kérdésekre adnak választ. Országgyűlési képviselő nem lehet polgármester, - ezt egy hallgatónk kérésére már én válaszolom.--- Föl soroltuk már, hogy még nem, de mindent kizárókról nem beszéltünk.

(Reggeli Krónika)

- (Dr.TOMPA) Igen. Folytatnám akkor az összeférhetetlenségi okokat. Polgármester nem lehet bíró, ügyész, államigazgatási szerv dolgozója, köztársasági megbízott, más településen polgármester, vagy más önkormányzati testület tagja, - továbbá fegyveres erők, a rendőrség és a rendészeti szervek hivatásos állományú tagja, valamint roszágyűlési képviselő sem. Nem lehet felügyelő bizottság, igazgató tanács tagja, nem lehet gazdasági társaság vezető tisztségviselője, valamint pártban tisztséget nem viselhet.

- Igen. Itt egy kérdés: a társközségek hány főig választhatnak polgármestert, és egyáltalán választhatnak-e?

- (Dr.TÓTH) Természetesen, minden - régi szóhasználatnál élve társközség választ polgármestert, hiszen ők a tízezernél kevesebb lakosú településnek minősülnek.

- A listát jelölésnél a Választási Bizottság elfogadhatja-e a listát, ha nincs rajta öt jelölt?

- El. Természetesen. Kevesebb jelölttel le lehet indulni, legfeljebb aki a listát indította és több mandátumra volna jogosult, mint amennyi képviselőjelöltet indít, akkor pechje van és nem tudja betölteni.

- Ha nem a lakóhelyén tartózkodik majd valaki a szavazás napján, hogy szavazhat? Ugyanúgy mint eddig, tehát a tanácstól kér igazolást?

- Nem. Ez az igazolást megszünt, hiszen az az önkormányzati választás lényege, hogy azok szavazzanak, akik ott laknak az önkormányzat területén.

- Beszéljünk most arról, ha megtörtént a választás, hiszen a jelölésnél ez fontos - kérdezi valaki, aki képviselő szeretne lenni - hogy mennyi időt vesz el majd az ő életéből és kap-e tiszteletdíjat, ha megválasztják?

- (Dr.TOMPA) Az ötezernél kevesebb lakosú településeken a polgármesteri tisztséget társadalmi megbízatásban is be lehet öltetni, amely nem számít főállásnak és az előző főállását - amennyiben az összeférhetetlenség nem vonatkozik rá - meg is tarthatja, és ez esetben tiszteletdíjat kap. A már megválasztott képviselőtestület dönti el, hogy hogyan kívánja a polgármesteri tisztséget betölteni; főhivatásban, főállásban, avagy társadalmi megbízatásban, és eddig a döntésig a polgármesteri tisztséget társadalmi

(Reggeli Krónika)

megbízatásban kell betölteni.

- Valaki - Tóth Géza Kapolyról, aki államigazgatásban dolgozik - kérdezi, hogy ezt az állását megkértheti-e, ha tiszteletdíjasként valahol polgármester szeretne lenni?

- Sajnos nem tarthatja meg, meg kell szüntetni ezt az állását, hiszen a törvény lehetőséget ad arra, hogy ha a polgármesteri megbízatása megszűnik, akkor az előző munkáltatójához írásbeli kérelemmel fordulhat és akkor őt eredeti munkakörébe vissza kell helyezni.

- (Dr.TÓTH) De azt hiszem ez nem is túl helyes. Ez két életpálya; az egyik egy közhivatalnoki életpálya, a másik egy politikusi életpálya. Tehát valahol döntéseket kell hozni. Persze nyilván lehet átjárás, de párhuzamosan ezt nem lehet csinálni.

- Reméljük lesz még lehetőségünk fél 8 után néhány kérdésre választ adni.---

Rövid híreink:

Elindult Helsinkibe az amerikai elnök.---

Az Egy.Államok esetleg további szankciókat fog sürgetni Irak ellen, ha a jelenlegi embargó nem hoz megfelelő eredményt.---

A román államfő találkozót javasolt a magyar elnöknek.---

Önálló észt hadsereg felállítása mellett foglalt állást a balti köztársaság kongresszusa.---

A SZU havannai nagykövete cáfolta, hogy politikai kapcsolatuk romlása miatt szállít Moszkva kevesebb olajat Kubába.---

A mezőgazdaságban megekdődött a burgonya és a cukorrépa betakarítása, holott a termés várhatóan csak a fele lesz, elsősorban az aszály miatt. - Már az összehasonlítás a tavalyi eredményekre vonatkozik. Az aszály miatt növények lombozata csaknem teljesen leszáradt, tehát vége a vegetációnak.

(Reggeli Krónika)

Holnap bezárja kapuit a Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás. Még a zárás előtt gyűjtött látogatói véleményeket Vajda Zsuzsa. --- (Süteményekről, különleges élelmiszerekről mondanak véleményt a látogatók, akik igen elégedettek a tapasztaltakkal. --- A termelők értékesítési gondjaikról számolnak be. --- A kisgépeket igen drágának, megfizethetetlennek tartják a termelők, tehát ki-látástalannak látják, hogy ezekkel műveljék termőföldjeiket. --- Egy külkereskedelmi joggal rendelkező tiszkecskei kft-től, akik egy olasz partnerrel a magyar farmergazdaság berendezéseinek, gé-peinek összeszereléséről tárgyalnak. Talán otthoni gyártásra is lehetőség nyílik az olaszokkal, akik szeretnének betörni a piacra.)

7.40 h

- Ma reggeli fő témánk az önkormányzati választások, illetve a polgármester és a képviselőtestületi tagok jelölése. --- Itt van például egy kérdés: nem fordulhat-e elő, hogy valaki többször is ajánl?

- (DR:TÓTH) Előfordulhat, részint azért, mert valami adminisztratív hiba következett be, hogy többet is kapott; részint pedig esetleg szándékosság sem zárható ki. Ezzel kapcsolatban azonban tudni kell, hogy a helyi választási bizottságok ellenőrzik az aján-lásokat szeptember 17-ig, és az ilyen többes ajánlásokat érvényt-lenítik.

- Tehát miután pontos adatsorral kell az ajánlást megtenni, érte-lemszerűen ugyanaz az adatsor nem tartozhat két különböző emberhez.
- Így van.

- Indulaht-e a választásokon olyan, aki évek óta munkakerülő?

- Hát, munkakerülőn most nem tudom mit kell érteni. Van egy ha-gyományos értelmű, hogy nincs munkaviszonya, - ilyenek pld. a sza-badfoglalkozásúak, ők természetesen indulhatnak. Van egy pejoratív, rossz értelme, hát a jog őt sem zárja ki a választásokból, azonban mivel a választópolgárok többsége nyilván tisztos embert akar; munkásmebert akar, hát ezért nyilvánvaló hogy nem fogják megvá-lasztani. De ha a választópolgároknak ő tetszik, hát lelkük rajta, hogy egy munkakerülőt választanak.

(Reggeli Krónika)

- Természetesen az összeférhetetlenségre fényt deríteni jobb a jelölés időszakában, de ha a választások után kerül valami olyan az állampolgárok britokába, vagy tudomására, amittől a képviselő testületi tag, vagy a polgármester nem tölthetné be azt a funkciót, mi a teendő?

- (Dr.TOMPA) Igen. Hát egyelőre most a jelölés időszakában nem probléma, hogyha összeférhetetlenségi ok áll fenn, sőt, a megválasztás után 30 napig sem, mert ezen idő alatt a polgármester megszüntetheti az összeférhetetlenségi okot.

- Ez a képviselő testületi tagokra is vonatkozik?

- A képviselő testületi tagok összeférhetetlensége az nem, az nem vonatkozik, ez csak a polgármesterekre. Tehát 30 nap áll rendelkezésre, hogy megszüntesse az összeférhetetlenségi okot. Amennyiben ennek nem tesz eleget, úgy a képviselő testület döntése alapján kimondják az összeférhetetlenséget és ez megszünteti a polgármesteri munkaviszonyt, és ebben az esetben új polgármester választására kerül sor.

- Nem egyértelmű a hallgatók előtt, hogy a társközségek, azok előbb kell hogy szétváljanak, vagy az önkormányzati választás után? Tehát most a választások előtt most mindannyiuknak sjaát képviselő testületet kell létrehozni, vagy pedig az önkormányzati választások után történik meg a szétválás?

- (Dr.TÓTH) A szétválás a törvény erejénél fogva következik be, tehát minden - ma úgynevezett - társközség, önálló önkormányzati képviselő testületet választ. Esetleg amire a kérdés utal, hogy ma vannak olyan települések, amibe be van kényszerítve, a korábbi tanácsrendszer alapján, több, korábban önálló település. Tehát ma egy nagyvároshoz csatoltak egy kisközséget, pld. annak érdekében, hogy elérjék a megyei város jogálláshoz szükséges lakosságszámot. Az ilyen kényszeregyesítések, ezek megszüntethetők, de természetesen csak a választások után, hiszen most már folyik a kampány, ki vannak alakítva a választókerületek, nagyjából a jelöltek is kialakultak, - tehát célszerűtlen volna, sőt, szerintem kifejezetten a választási kampány kárára lenne, ha ezt most..... November 30-ig bármely önálló település dönthet arról, hogy közös tanács testületet hoz létre, ill. a meglévők pedig kiszakadhatnak az adott településből. Ennek van egy szabályozó processzusa, még-

(Reggeli Krónika)

pedig a köztársasági elnök úr bírálja el ezeket az ügyeket.

- A polgármester jogállásáról ugyan elkészült a törvény, de kis hiba miatt ezt még nem hirdethették ki. Hétfőn fogja az országgyűlés módosítani, ezért a KÖZLÖNY-ben még nem jelenhetett meg, de a Belügyminisztérium már a megyei tanácsokhoz eljuttatta több példányban a törvény szövegét. Tehát elvileg olvasható a tnaácsokon. Reméljük, hogy a községekbe is eljutott a törvény szövege. Most Dr.TOMPA Évát kérdezem, hogy mit tart néhány mondatban a legfontosabbnak ebből a törvényből?

- (Dr.TOMPA) Egyelőre most még én az összeférhetetlenségi okokat tartom a legfontosabbnak, mivel sajnos nem volt módjában, aki jelöltként indul, vagy indulnak, ameddig ideje van rá. Tehát nem volt módjában, hogy megismerje ezeket az okokat; nem tudja, hogy mi az összeférhetetlen a polgármesteri tisztséggel, tehát bizony utána kell nézni sürgősen, hiszen itt nagyon fontos döntésről van szó; hogy a jelenlegi állását akarja-e megtartani, avagy a polgármesteri tisztségben fog élethivatásszerűen dolgozni. Mert ahogy említettem, a képviselő testület engedélyezheti a polgármester részére, hogy egyéb kereső foglalkozást folytasson, kivéve a tudományos, az oktatói, a művészeti és a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységeket.

- Dr.TÓTH Zoltán szerint mi a legfontosabb teendők nekünk, állampolgároknak-választóknak 12-éig?

- 12-éig lehet jelötleket jaánlani. Ezt többféle módon - erről sok szó esett -, a tnaácsoknál megtekinthetők, hogy eddig kik a jelöltek.

- Köszönöm szépen, hogy elfogadták meghívásunkat.

-

ANTALL József miniszterelnök is részt vesz azon az országos Egészség Napon, amely ma délelőtt 10 órakor kezdődik Budapesten, a Margit szigeten. Reméljük, hogy az idő nem riasztja el, mármint a rossz idő, a sportkedvelőket. Annál inkább nem, mert sok érdekességre is lehet számítani, - például futball-mérkőzést jtászanak az Országos TEstnevelési és Sport Hivatal munkatársai, a parlamenti képviselők ellen. Állítólag ez az egyetlen csapat, amely nem a választási eredmények alapján állítódott össze. Nos, JAKABHÁZI László

(Reggeli Krónika)

lóval, az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnökhelyettesével Szörényi Péter készített interjút. --- (Az egészséges élet szükségességéről beszél a riportalany.---Rendezvényüket szeretnék meghonosítani, s minden évben két alkalommal lebonyolítani, május végén és szeptember végén.---)

-

Ezzel műsorunk véget ért, búcsúzik a szerkesztő: Németh Miklós Attila.

-

ooo

-

KOSSUTH ADÓ

HÍREK

8,00 h

A szovjet külügyminiszter kijelentette, hogy a Helsinkiben tartandó holnapi csúcstalálkozó fő célja békés megoldást találni az Öböl-menti válságra.---

Az Egy.Álalmok azt fontolgatja, hogy az eddiginél szigorúbb Irak-ellenes szankciókat sürget az ENSZ-ben.---

Nagy-Britannia kész helyreállítani a diplomáciai kapcsolatokat Iránnal és Szíriával.---

A szovjet gazdaságot jelenleg nem lehet teljes egészében átállítani a piacgazdaságra, - közölte Rizskov kormányfő. Mint mondta, a szovjet Legfelső Tanács elé a jövő héten két gazdasági program kerül. Az egyik, amelyiket a kormány dolgozott ki, a másik, amelyiket Satalin akadémikus vezetésével állítottak össze. Rizskov hangsúlyozta, hogy már a jövő évtől szeretnék bevezetni a piacgazdasági elemeket, de továbbra is jelentős marad az állami irányítás a SZU-ban.

(Hírek 8,00 h)

Önálló észt hadsereg felállítása mellett foglalt állást a balti köztársaság kongresszusa.---

Az amerikai EDwards támaszponton felrobbant egy Titan típusú rakéta.---

A SZU havannai nagykövete cáfolta, hogy a politikai kapcsolatok romlása miatt szállít kevesebb olajat Moszkva.---

- ooo -

LAPSZEMLE

- Szörényi Péter válogatása. 8.05 h

---Ismétlések.---

Kétségtelen, hogy politikai, szakmai, illetve az emberi alkalmasságot is vizsgálni kell az elkövetkezendő helyhatósági választáson soknál. Sjanos azonban egy negyedik követelményt; az edzett, egészséges meberét, szitne mindig elfelejtik. - Erről ír a NEMZETI SPORT vezércikkírója. Boros Dezső szerint olyan emberekre kellene szavazni szeptember 30-án, akik a szellem pallérozása mellett sport pályát, játszóteret, és egyáltalán, több testedzést is ígérnek programjukban.

"A boszorkányt kigúnyolni, köpködni, a máglyát meggyújtani tilos"- mert nincsen rá paragrafus." - A mondat a NÉPSZABADSÁG "Végy egy boszorkányt" című írásában olvasható. A szerző az elmúlt két hétben sokat emlegetett Justitia-terv szellemiségét bírálja. Zape László nem igazán érti, miért van szükség egy bizottságra, ha létezik rendőrség, ügyészség, illetve bíróság. A jogtalan előnyöket kivizsgáló bizottság ugyanis egy jogállamban nem tehetne mást, mint az előbb idézett mondattal ellátott cetlit tűz a megfogott, pellengetre állított, de a törvények által el nem ítélt emberek mellére.

(Lapszemle)

Nagy-Britanniában az nem hír, ha az ellenzék lemondásra szólítja fel a miniszterelnököt, vagy annak valamelyik miniszterét, az azonban mindenképpen, ha a komrányfőt saját parlamenti frakciójának egy befolyásos csoportja, vagy a minisztert főnöke bíztatja távozásra. A gondolat az úgynevezett fegyverbegyűjtési akció kapcsán jutott eszébe a KURÍR-nak. Midnazonáltal a lap újságírója nincs a fegyverbegyűjtés ellen, mert - mint az írásból kiderül - önvédelmi fegyvert 1958 óta csak öngyilkosságra használtak, ebben pedig jobb, ha az állam nem segédkezik.

Nem a Trabantokat szerző, egyszerű párt-közkatonák szerepeltek le az elmúlt 40 évben, hanem az a tisztikar, amelyik elbukott csatába vezényelte őket. - Erről ír Kamarás Péter a PESTI HÍRLAP-ban.

Végül egy, a személyiségi joggal foglalkozó tanulmányra hívom fel a figyelmüket, amelyet a NÉPSZABADSÁG-ban találnak. - Hanák Katalin arról ír, hogy egy demokaitkus jogállamban nem lehetnek első-, másod- és harmadosztályú állampolgárok! A szerző végül arra figyelmezteti olvasóit, hogy igenis megtagadhatják a közszereplést például a televízióban. Az ugyanis hamis érv, hogy "be lehet mutatni azt az embert, akinek a személyisége sérti mások jogait, a közösség érdekeit, és összeférhetetlen a szocialista erkölcsi fel fogással." Így egyébként a ma MDF-es képviselő, ILKEI Csaba érvelt 1984-ben.

KOSSUTH ADÓ

HÍREK

9,00 h

A szovjet külügyminiszter megerősítette, hogy Moszkva ki akarja vonni katonai tanácsadóit Irakból.---

Nagy-Britannia kész helyreállítani a diplomáciai kapcsolatokat Iránnal és Szíriával.---

Ny. Rizskov kijelentette, hogy a szovjet gazdaságot most nem lehet teljes egészében átállítani a piacgazdaságra.---

Havannában a szovjet nagykövet tagadta, hogy a politikai kapcsolatok megromlása miatt szállítanak kevesebb olajat Kubába.---

Varsóban a szenátus javasolta Lengyelország kiválását a VSZ katonai szervezetéből. Az állásfoglalás hangsúlyozza, hogy a lengyel-szovjet viszony fontos, de annak kölcsönös érdekeken kell alapulnia. A szenátus felsózlította a varsói és a moszkvai veeztést, hogy minél előbb odlgozzák ki a szovjet csapatok kivonásának menetrendjét, a csapatkivonást pedig a legrövidebb időn belül hajtsák végre.

Időjárásjelentés. ---

- ooo -

KOSSUTH ADÓ

HÍREK

10.00 h

Varsóban a szenátus sérelmezte, hogy Litvániában a demokratizálódás ellenére semmit sem tettek a lengyel kisebbség helyzetének javítására. A határozat sürgeti, hogy Litvánia azon körzeteiben ismerjék el hivatalos nyelvként a lengyelt, ahol nagy számban él ez a kisebbség. A szenátus leszögezte; a keleti határ túloldalán is biztosítani kell a lengyelek jogait, vagyis azt, hogy megőriz-

(Hírek 10,00 h)

hessék nemzeti létüket, ápolhassák nyelvüket és kultúrájukat, valamint vallásukat. A lengyel parlament Felső Háza ugyanakkor elítélte a szovjetellenességet.

Varsóban szintén a Szenátus javasolta Lengyelország kiválását a VSZ katonai szervezetéből.---(Ism.)

Kína felszólította Irakot, hogy minél előbb vonuljon ki Kuvaitból. Ezt Pekingben közölték Ramadan iraki miniszterelnök-helyettessel, aki váratlanul érkezett a kínai fővárosba.---

---Ismétlések.---

- 000 -

KOSSUTH ADÓ

HÍREK

11,00 h

Az amerikai elnök megérkezett Helsinkibe, ahol holnap találkozik M.Gorbacsovval.---

Az amerikai elnök nem kéri M.Gorbacsovot arra, hogy küldjön szárazföldi erőket a Perzsa Arab Öböl térségébe.---Bush megerősítette azt az értesülést, hogy az Egy.Államok szívesen adna el fejlett olajtermelési technológiát a SZU-nak, ha ezért cserében kapna a kitermelt nyersolajból. ---

Bulgária, Románia és Jugoszlávia jelezte az ENSZ-nek, hogy az Irak elleni embargó gazdasági nehézségeket okoz számára. A három kelet-európai országon kívül hasonlóképpen nyilatkozott hat arab és ázsiai állam is. Minderről a Világszervezet főtitkára számolt be, aki közölte; az ENSZ 159 tagállama közül 106 csatlakozott a BT embargót elrendelő határozatához.

---Ismétlések.---

- 000 -

KOSSUTH ADÓ

DÉLI KRÓNIKA

12.00 h

- A mikrofonnál: Hollós János.
- Tartalomjegyzék: ---

Tulajdonképpen szenzációnak minősíthető az a hír, hogy a román elnök találkozót javasolt a magyar államfőnek. Iliescu akkor ismertette a magyar-román csúcsra vonatkozó elképzeléseit, amikor tegnap Bukarestben fogadta SZÜCS Pál magyar nagykövetet, akinek letelt szolgálati ideje és búcsúlátogatáson kereste fel a román elnököt. A Déli Krónikának a magyar véleményről JESZENSZKY Géza külügyminiszter nyilatkozott. A riporter Nagy Kata:

- Mi a kormány álláspontja ezzel kapcsolatban?
- (JESZENSZKY) A kormány még természetesen nem vitatta meg ezt, bár holnap egy rendkívüli kormányülés lesz, ott szóba kerülhet ez a téma is. Amennyiben ez, az Iliescu elnök úr által küldött üzenet gesztusnak tekinthető, egy olyan készség jelének, hogy Románia vissza akar térni arra a politikára, amit januárban mondott és ígért, ilyen értelemben én is örömmel veszem ezt. Mi egyébként mindig készek voltunk bármilyen szintű találkozóra, mindig azt kértük azonban, hogy ez legyen érdemi találkozó; legyenek eredményei, tehát legyen jól előkészítve. Úgyhogy most is az a véleményem, így külügyminiszterként és nem a kormány nevében -, hogy egy ilyen találkozó nagyon jó lehet, de legyen előkészítve és legyen eredménye.
- Korábban volt egy olyan álláspontja is a kormánynak, hogy addig ne kerüljön sor egy ilyen csúcstalálkozóra, amíg az ott élő kisebbségek, - köztük a magyar kisebbségek - helyzetében nem következik be valamilyen javulás.
- Az egy hosszú időt igénylő folyamat, hogy az ember megállapítsa, hogy tényleg érdemi javulás történt-e. Mi nem igazán így fogalmaztunk, hanem úgy, hogy bizonyos ígéretek, sőt, hát kötelező ígéretek, szerződések a megtörténnte valóban előfeltétele annak, hogy legyen értelme egy ilyen találkozásnak. De amennyiben román részről komoly jelét látjuk annak a szándéknak, - amit remélehtőleg ez az elnöki üzenet tükröz - akkor mi még bizonyos előlegezett bízalomra is

(Déli Kórnika)

hajlandóak vagyunk.

- Körülbelül mikorra lehetne ezt a csúcstalálkozót összehozni?
- Hát ez azért is nehéz, mert a magyar köztársasági elnök is rendkívül zsúfolt évi programmal rendelkezik, de ugyanakkor a kérdés fontossága miatt egy napot erre biztos lehet mindig találni.

-

Mint az interjúban hallhatták, holnap rendkívüli ülést tart a kormány. A kabinet várhatóan egésznapos ülést tart, hogy megpróbálja végső formába önteni hároméves gazdasági programját. Úgy tudni, hogy jelenleg még éles ellentmondások vannak az egyes részkoncepciók között, és vita folyik arról is, hogyan lehet egyáltalán közelebb hozni egymáshoz a különféle elképzeléseket.

Most áttérünk a külpolitikai jelentésekre.

A hétfégi szovjet-amerikai csúcstalálkozó helyszínéről kiküldött tudósítónk, Izbéki Gábor jelenti. --- (Ha a világ nemzetei továbbra is határozottan bojkottálják irakot és Sz.Husszeint, akkor a világ sokkal békésebb, stabilabb és biztonságosabb lesz, mint eddig volt, - mondta Bush elnök megérkezésekor Finnországba.---Ismerteti a felmerült elképzeléseket a csúcstalálkozó iránt.---)

-

Továbbra is a csúcstalálkozó a téma:

A küszöbön álló szovjet-amerikai csúcs sorrendben a 18-ik a II. világháború óta.---Ez a mostani nem-hivatalosnak, vagy munkatalálkozóknak nevezett csúcs azonban eltér az eddigiektől. Arról van szó ugyanis, hogy most először találkozik a két nagyhatalom vezetője kimondottan egy tőlük eredetileg független háborús válság miatt.--- (A vietnami háború problémáit tárgyalták meg az akkori vezetők.)

Az iraki háború nemzetközi gazdasági válsággal fenyeget, - leginkább Kelet-Európában. A Szovjetunió átmenetileg kivétel lehet a válság közvetlen következményeit illetően, hiszen olajbevételei jelentősen növekedhetnének, ha most több olajat tudna eladni. De nem tud. Ezért mennek amerikai szakértők a SZU-ba, hogyha már pénzt nem, tanácsot adjanak az elavult kőolajipar fejlesztéséhez.

(Déli Kórnik)

Nyilvánvalóan katonai témák is szerepelnek a helsinki csúcson, és nemcsak abban az értelemben, hogy vajon szovjet csapatok is vegyenek-e részt az öbölben állomásozó nemzetközi kontingensben. Az atomfegyverek és hagyományos fegyverek témája ugyanis most a II.világháború óta talán legsúlyosabb nemzetközi válság nyomán, új megközelítést kaphat a leszerelési tárgyalásokon.

- A szerkesztőt, Nika Györgyöt hallották. -

A szovjet külügyminiszter megerősítette, hogy Moszkva ki akarja vonni katonai tanácsadóit Irakból.---

A német egyesítésről, a helsinki csúcsról és az Öböl-menti válságról is nyilatkozott Genscher nyugatnémet külügyminiszter. Az általa mondottakat Bernát György ismerteti Bonnból. --- (- A külügyminiszter szerint a jövő héten Moszkvában minden mai vita ellenére is aláírható lesz a Kettő+négyes tárgyalásokat lezáró dokumentum.---
A politikus nem kívánt nyilatkozni a Gorbacsov-Bush találkozót firtató kérdésekre, hogy mi várható.---Attól óvott, hogy bárki érvként használja fel a leszerelés ellen a mai kuvaiti válságot.---)

-

A francia kormány továbbra sem támogatja az Öböl-menti válság....

(Folytatás a következő oldalon...)

A francia kormány továbbra sem támogatja az öbölmenti válság katonai rendezését. Párizs tehát egyértelműen ellenzi az amerikai katonák bevetését Irak ellen, bár a gazdasági embargót szükségesnek tartja. Keleti Miklós jelenti a francia fővárosból:

- Párizsban márcsak azért is nagy érdeklődéssel várják a helsinki csúcstalálkozót, mert a francia és a szovjet álláspont igen közel áll egymáshoz. Mitterrand elnök a napokban jelentette ki, hogy az Irakkal szembeni nemzetközi akcióknak a blokád szigorítására kell irányulni és Franciaország semmiképp sem követi az Egy.Államokat egy Szaddam Husszein elleni büntető hadjáratban. Párizsi megfigyelők biztosra veszik, hogy miközben Gorbacsov igyekszik majd óvatosságra is inteni Busht, Washington számíthat a szovjet támogatásra minden olyan akcióhoz, amely legálisan az ENSZ kereteiben zajlik. Ezt az Egy.Államok minden bizonnyal gazdasági segítségnyújtással hálálja meg. Az már persze más kérdés, teszi hozzá a LE FIGARO vezércikke, hogy Irak szinte a végtelenségig elhúzhatja a válságot, hiszen nincs kijátszhatatlan embargó. Az Irak köré vont gyűrű csak akkor lenne igazán hatásos, ha kiterjesztenék a légtérre is, de a légi blokád sokkal könnyebben eredményezhet olyan incidenst, amelyből háború robbanhat ki. A LE FIGARO szerint nem valószínű, hogy Gorbacsov beleegyezik a blokád légtérre való kiterjesztésébe.

Kína felszólította Irakot, hogy mielőbb vonuljon ki Kuvaitból. Ezt Pekingben közölték Ramadan iraki miniszterelnök-helyettessel, aki váratlanul érkezett a kínai fővárosba. Pekingben tartózkodik Kissinger volt amerikai külügyminiszter is és lehetséges, hogy közvetlenül is tárgyal a bagdadi politikussal. Kína kezdettől fogva elítélte Kuvait lerohanását és megszavazta a BT határozatát az Irak elleni blokádról.

- Egyre nagyobb méreteket ölt az Irak-ellenes embargó okozta gazdasági válság.

Bulgária, Románia és Jugoszlávia jelezte az ENSZ-nek, hogy az Irak elleni embargó gazdasági nehézségeket okoz számára. A három kelet-európai országon kívül hasonlóképpen nyilatkozott hat arab és ázsiai állam is. Minderről a világszervezet főtitkára, Perez de Cuellar számolt be, aki közölte, az ENSZ 159 tagállama közül 106 csatlakozott a BT embargót elrendelő határozatához.

- Vajon Magyarország számára energia-szempontról mivel jár a kőolaj-

piac átrendeződése? A jelek szerint nem kerülhető el az újabb energiaár-emelés. Papp Ágnesnek LIGETI Pál, az ipari minisztérium energiaellátási főosztályának vezetője nyilatkozott:

- A THE TIMES azt jósolja a kormánynak, hogy ez lesz az utolsó tele, mert az energiaválságba bele fog bukni. Hosszan kígyózó sorokat ígér a benzínkutak előtt és távfűtéses, egyéb energiaellátási problémákat. Mi erről az ön véleménye?

Ligeti: - Magyarország fűtőanyag ellátása a télre biztosított. Bizonyos problémákat jelent az, hogy a SzU csökkentette részünkre a kőolaj-szállításait, ez azonban nem jelenti azt, hogy akár a SzU-ból, akár más országból, természetesen dollárért, ne tudnánk pótolni a kieső mennyiségeket, mert a technikai feltételei adottak. A pénzt természetesen ehhez meg kell teremteni. Ez nem egy olyan nagy összeg, ami miatt a kormány kockáztathatná az ország stabilitását, gazdasági működőképességét.

- Honnan veszi erre a kormány a pénzt?

- Magyarországnak óriási export és import forgalma van. Ezen belül az az összeg, am it az energiahordozó pótlólagos importjára kell fordítani, egy egész kis hányad. Tehát az a kérdés, hogy ehhez honnan veszünk pénzt, így nem merül fel.

- Azt a többletköltséget, ami abból adódik, hogy nem rubelért, hanem dollárért vásároljuk ezeket a termékeket, ki fogja viselni?

- Ha drágábban kell megvásárolni ezeket az energiahordozókat és úgy tűnik, hogy ez a vásárlás valóban drágább lesz, mint amennyit a belföldi, jelenlegi árak fedeznek, akkor valószínűleg nem nagyon kerülhető el, hogy ezt a költséget az OKGT tovább hárítja a fogyasztókra.

- Tehát szinte minden területen áremelkedésre számíthatunk, még hozzá súlyosra.

- Ha nem haragszik, visszakérdezem, el tud képzelni más alternatívát?

- És még mindig a magyar gazdaság a téma. Nem hozott igazán komoly üzleti sikereket a magyar cégek számára a lipcsei vásár. A helyszínről jelenti Szelestey Lajos:

- Mi magyarok néhány üdítő kivételtől eltekintve, helyben jártunk ezen a kiállításon. Az ok pedig az volt, hogy az NDK-ban alig három héttel az egyesülés előtt még senki sem tudja, miként lesz tovább. Bizonyosan sok ezer üzem megy csődbe, várhatóan százezrek, ha nem

milliók kerülnek az utcára. Ebben a helyzetben viszont a Hungexpo szervezésében jelen lévő 43 magyar cég legfeljebb a sötétben t apogatózhatott, s szemeit reménykedően már a tavaszi vásárra vetette. Akkorra ui. már bizonyosan stabilabb gazdasági viszonyok fogadják a kereskedni szándékozó külföldieket. Szakmai körökben egyébként az a vélemény, hogy a mostani, bizonytalan állapotok ellenére sem szabad feladni pozícióinkat az NDK piacán, bár forgalmunk minden bizonnyal visszaesik az öt leendő keletnémet tartománnyal. Ami pedig a mostani lipcsei részvételünket illeti, a csekélyke eredményt tudjuk be annak, hogy ez a szocializmusból a kapitalizmusba való átmenet kiállítás volt.

-

- Változatlanul gazdasági témák következnek hírműsorunkban, a következő két jelentés azonban külföldről érkezett:

Moszkva az ellátási zavarok enyhítésére Ausztráliából és az NDK-ból importál húst. A hatóságok 10 rubelben maximálják az import hús kg-kénti árát. Így próbálják letörni a piacokon kialakult 30 rubeles árat. - A szovjet főváros egyik vezetője azt ígérte, hogy a kenyérellátás már a közeli napokban megoldódik, ui. Moszkvának jelentős liszt- és gabonataraléka van. Ezzel egyidőben Rizskov miniszterelnök kijelentette, hogy a szovjet gazdaságot nem lehet teljesen átállítani a piacgazdaságra. A kérdésről hétfőn kezd vitát a legfelsőbb tanács.

Havannában a szovjet nagykövet tagadta, hogy ya politikai kapcsolatok megromlása miatt szállítanak kevesebb olajat Kubába. A diplomata ugyanakkor nem tett ígéretet arra, hogy az év végéig behozzák a lemaradás akár egy részét is. A nagykövet szerint arról van szó, hogy a SzU rendkívül nehéz gazdasági helyzetbe került és ezért nem szállít elég nyersanyagot. Kuba egyébként azt csinál az átvett olajjal, amit akar, akár el is adhatja, mondta a szovjet nagykövet. - Ismeretes, hogy Moszkva eddig a világpiaci árnál sokkal olcsóbban szállított nyersanyagot a karibi országnak, miközben onnan a világpiaci ár többszöröséért vett cukrot.

-

Hazai jelentéseink:

- A bírósági rendszer fejlesztéséről, a bírók helyzetének javításáról kezdődött tanácskozás Miskolcon. A tudósító Juhász Péter:

- Az új igazságszolgáltatási koncepciót vitatják meg az on a tanácskozáson, amely 11 órakor kezdődött Miskolcon a megyei bíróságon és amelyen a megye valamennyi bírása részt vesz. Itt van dr. BALSÁI

István igazságügyminiszter is. Tkp. mit tartalmaz ez a koncepció? BALSÁI: - Visszaállítanánk a hagyományos, négy fokú bírósági rendszert, tehát a jelenlegi, három fokú bírósági szervezetbe egy újabb lépcsőt iktatnák be, ami azt jelenti, hogy a jelenlegi helyi bíróság, megyei bíróság, legfelsőbb bíróság tagolódás úgy változna meg, hogy helyi vagy városi bíróság, törvényszéknek neveznénk a mostani megyei bíróságokat és a legfelsőbb bíróság és a törvényszékek közé a felső bíróságokat, a régi táblabíróságok hatáskörének megfelelő jogállással állítanánk be.

- Tkp. ez 45 előtt így volt.

- Ez így volt, igen.

- Ön most egy ilyen tapasztalatszerző körúton van?

- Egy-két héten belül nekem a kormányülésen be kell számolni a bíróságok helyzetéről. A bíróságok helyzete, ha egy szóval kéne mondanom, igen rossz. Ugyanakkor, amikor az az elvárásunk és az előbbiek szerint, ugye a bírói hatalommal kapcsolatos bizalom közjogilag, alkotmányos értelemben megvan, ugyanakkor tarthatatlan az, ami a bíróság szervezeti, technikai, illetőleg anyagi, erkölcsi megbecsülését illeti, ez ma, amikor már mindenről szó esik és minden hála Istennek elintéződik, elintéződik a parlament jogállása, a képviselők, a köztársasági elnök, a miniszterek, a kormány, a közigazgatás, a közszolgálatban dolgozók, a rendőrök, satöbbi, akkor a bírakat, úgy gondolom, egy demokratikus jogállam nem hagyhatja ebben a helyzetben, amiben most vannak.

(folytatás a következő oldalon)

(DK)

- VÁLASZTÁSI KAMPÁNY 1990 !

- A sajtóból már értesülhettek arról , hogy négy párt titkos listát készített Somogy megye és a megyeszékhely főbb vezető tisztségeinek ujraelosztásáról. Az augusztus 17-i megbeszélés jegyzőkönyvének hiteles fotókópiáját tegnap közölte a Somogyi Hírlap. Az esetről Bihari Mihály politológust kérdeztem.

- Azt tudom mondani, hogy a pártok történetében és a magyar pártok történetében is ismert megoldás, ismert összetartó erő volt az, hogy pártok előzetesen megállapodtak abban, hogy amennyiben a választásokon győznek, akkor milyen posztokat hogy osztanak el. Ezt a pártszociológiában patronázs rendszernek, igénykielégítési rendszernek nevezik, vagyis a megegyező pártok egymás igényeit a részvétel arányától és hatékonyságától függően kielégítik. Ez a pártok működésének a kezdeti időszakára volt jellemző, a modern demokráciákban a versenyző többpártrendszerekben ez a patronázs elv nem szokott működni, vagy nagyon nagyon ritkán működik.

- A modern demokrácia miért nem viseli el ezt a fajta megállapodást?

- Ennek a fajta megállapodásnak a veszélye az, hogy a pozíciók elosztásával egy sajátos rendszer, az úgynevezett patrónus-kliens viszony jön létre, vagyis a kinevezőnek kliensei vannak, akik hálával tartoznak a kinevezők felé és természetesen ennek fejében bizonyos pártpolitikai érdekeknek megfelelő cselekedeteket végrehajtanak. Ez pedig azt jelenti, hogy gyakorlatilag a megegyezők kizárják a versenyből azokat, akik a megegyezésnek nem alanyai, ezizel leszűkül a versengés egy adott területnek, ebben az esetben egy megyének vagy városnak szinte minden lényeges hatalmi pozícióját kézben tudják tartani és egy kikezdehetetlen, megdönthetetlen hatalmi struktúra jön létre.

- Ha a szavaiból jól értem, ez könnyen vezethet összefonódásokhoz és visszaélésekhez.

- Hát ez összefonódás, egy személyi összefonódás t.képpen a személyi függőségi rendszer és a személyi megbízhatóság a lojalitás az egymás iránti feltétlen lojalitás tartja össze ezt a hatalmi szerkezetet, amely hihetetlen széles körben tud

(DK)

kiterjedni, áthálózva az élet minden területét és a legfőbb veszély az, hogy szinte kikezdehetetlen.

-

- A kormány privatizációs programjáról tárgyalt a független Szakszervezetek demokratikus Ligája. A tudósító Császár Attila.

- Íme megjelent egy fogalmazvány a kormányról, melyben szó sincs szakszervezetekről, dolgozói érdekvédelemről, becszólási jogosítványról. Ez volt olvasható a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájának mai tanácskozásának egyik szórólapján. Neumann László mégis higgadtságra intette a megjelenteket, mert véleménye szerint a kormány tulajdonreformmal, vállalkozás élénkítéssel és privatizációval kapcsolatos tézisei éppen ebben a témakörben felmerülő problémák sokaságát összegzi. Bár a dolgozói réosztványtulajdon megjelenik az anyagban, ennél mégis sokkal átfogóbb megoldásokat kell követelnünk, mondta Öry Csaba megnyitójában. Ehhez azonban nehéz megtalálni az érdekképviselő megfelelő formáit. Kérdés továbbá az is, hogy a privatizáció különbözőképp felvázolt utjaihoz milyen dolgozói jogosítványokat követljünk és hogy ezeket milyen szinten gyakorolják majd az érdekképviselők. Ezért néhány alapkérdésben nem kerülhetjük meg a világos állásfoglalást. Vagyis, követelünk egy működőképes piacgazdaságot, ahol elsősorban természetes személyek legyenek a tulajdonosok. Ez nemcsak a mai és leendő tulajdonososztályok, a mai divatos megfogalmazásban "új burzsoáziának" vagy nemzeti középosztálynak érdeke, hanem a jelen és a jövő munkavállalóinak is. Másodszor a működőképes gazdasági struktúra megteremtése a mai nagyvállalati szerkezet lebontását kell hogy jelentse. Ennek megvalósításához azonban elengedhetetlen, hogy elismerje a kormány a munkavállalók kezdeményezési jogát, az államilag ellenőrzött privatizációba. A tanácsülés után a.... délután fél 4-kor sajtótájékoztatót kíván foglalkozni még a kedvezményes üdültetéssel kapcsolatos állásfoglalásról, valamint a MDF-mal történt a vállalati tanácsok újraalakításáról, újraválasztásáról folytatott tárgyalásról.

-

(DK)

- A Rácz Sándor vezette központi munkástanács minden híresztelés ellenére mégsem egyesült a munkástanácsok országos szövetségével. Kereszti Gábor jelenti.

- Pár napja az Ipari- és Kereskedelmi Minisztériumban átvették megbízó levelüket a minisztérium által kijelölt vállalati tanácstagok. A delegáltak 328 vállalathoz kerültek főleg a különböző minisztériumok apparátusaiból - írja a mai NÉPSZABADSÁG. A hatalom visszalopta magát a több mint 300 üzembe - mondta Rácz Sándor a központi munkástanács elnöke a kinevezésekre reagálva. Egyetlen olyan intézkedés sem történt az elmúlt hónapokban, amely a nemzet igényéből született és figyelembe vette volna az egyszerű emberek érdekeit. Rosszabb ez a rendszer mint a kommunista rendszer volt, mondta Rácz Sándor. A privatizációval kapcsolatban kifejtette, hogy a munkástanácsoknak meg kell védeniük a tulajdont amit ők hoztak létre és nem engedhetik meg, hogy a vállalatokat eladják a fejük fölül. Minden ellenkező híresztelés ellenére a Rácz Sándor vezette központi munkástanács nem egyesült a munkástanácsok országos szövetségével, mert Rácz Sándor elmondta, nem tud egyetérteni semmilyen olyan munkástanáccsal sem, amely egy vagy több párt eszövévé züllik. Több vállalati munkástanács vezetője is felszólalt ezekután. A tudósító legjobban teszi, ha pusztán szó szerint idéz a felszólalásokból. A dolgozók hangulata rossz, félő, hogy több helyen is élezi a kaszákat a volt párttitkárok. Bolhacirkusz az, ami a volt parlamentben folyik a parlamentni pártok közül hat valójában egy és ugyanaz a párt, egymásba átmenekültek, kivételt képez a szociáldemokrata és a kisgazdapárt, csak két önzetlen képviselő van, Torgyán József és az MDF-es Csurka István. - Ez a felszólaló egyébként azt is elmondta, hallotta, hallotta hogy nagy dologra készülődnek a munkások októberben.

- Előzetes a 168 óra c. műsorból. - Előzetes László Józseftől.

- A kormány részben a vázlatos program alapján dolgozik, másrészt a program folyamatosan készül - mondja Kónya Imre az MDF parlamenti

(DK)

frakciójának vezetője, aki védelmébe veszi a kormányprogramját azzal szemben, amit Orbán Viktor a 168 óra multheti adásában kifogásolt. - A szociálpszichológus ugyanakkor aggódik és úgy véli, hogy a polgárosodásnak kell a legfontosabb szempontnak lennie vagyis a kérdést úgy kell feltenni, hogy én mennyit nyerek és nem azt nézni, hogy a másiknak mennyi haszna van. Ezenkívül az avéleménye, hogy az új elit egyelőre nem tud mit kezdeni a hatalommal. - A justitia-terv mellett az SZDSZ is közzétette saját javaslatát. Ők az előző rendszer titkos rendőreinek és besúgóinak leleplezését célozták meg. Az MDF műsorunkban nyilatkozó képviselője szerint ez a terv alapvetően nem ellentétes a legnagyobb kormánypárt elképzeléseivel. Az SZDSZ képviselője azt kérdezi, egyáltalán szükség van-e titkosrendőrségre? - Erről egyébként tudósítók is beszámolnak a környező országok tapasztalatai alapján. Vagyis mi lesz a rettegett titkosrendőrséggel és a besúgóhálózattal CS-ban, Lengyelországban, Romániában és az NDK-ban. - A Lada úgy jött, ahogy általában egy betörőket szállító autó, ezért amikor nem állt meg, 9 golyót lőttek rá a rendőrök és egy fiatal lány majdnem behalt a sebekbe. - Mit mond a szolgálati szabályzat? Mikor jogoszerű a rendőrök fegyverhasználat a? - Munkatársunk egy borsod megyei esetnek járt utána, megkérdezni sebesültet, rendőrt és ügyészt. - Az országgyűlési képviselő nem rágalmazhat konkrét személyeket, azonban a hatályos jogszabályok értelmében mentességi pld. kiterjed a közösség elleni izgatásra, vagyis emiatt nem indítható ellene eljárás - mondja a legfőbb ügyész.. - Beszélgetés arról mit szabad és mit nem sajtónak és politikusnak. Államrendőrök vitték-e magukkal a neves humorista pisztolyát? - Perel-e Markos György aki szerint pontosan elegendő fegyvert lehetett vásárolni az elmúlt hónapokban ahhoz, hogy valaki bejegyzetlen géppisztollyal kövessen el bűncselekményt. -

-

- Holnap a Kossuth adón Világóra - (A világóra holnapi műsorában foglalkozunk annak a szovjet-német szerződésnek a részleteivel, amely szerint a NSZK, természetesen az új, hozzájárul részint a K-Németországban állomásozó szovjet csapatok eltartásának költségeihez, részint pedig a kivonulás után otthoni, tehát SZU-beli

(DK)

elhelyezéséhez. - Mennyiben hasonlít a Koreai félsziget a 70-es évek Németországához? Erről beszélgetünk a Magyar Köztársaság szöuli nagykövetével azzal kapcsolatban, hogy a héten először találkozott egymással szöulban a két Korea miniszterelnöke. - És természetesen, élő beszélgetés leesz Helsinkibe kiküldött tudósítónkkal, akivel arra keressük a választ, vajon az öbölben fölvonuló amerikai erők mellé föl-sorakozik-e egy szovjet katonai erő is a közeljövőben. ---

-

Időjárás: --- Reklám: --- Főbb hírek egy-egy mondatban: ---

A DK véget ért, búcsúzik a műsorvezető Hollós János, köszönjük figyelmüket.

- 000 -

KOSSUTH ADÓ

HIREK

14.00 h

A magyar külügyminiszter üdvözli Iliescu román elnök üzenetét, amelyben csúcstalálkozót javasol Göncz Árpádnak. Jeszenszky Géza a Magyar Rádió munkatársának elmondta, hogy remélhetően olyan jelzésről van szó, amely szerint a román vezetés hajlandó megvalósítani januári ígéreteit az ottani magyarok helyzetének rendezésére. A magyar kormány még nem foglalt állást az ügyben, de Jeszenszky Géza hangsúlyozta, mi mindig is a csúcstalálkozó hívei voltunk, csupán ahhoz ragaszkodtunk, hogy az érdemi legyen és megfelelően készítsék elő. A romániai magyarok ügyében akár a bizalom előlegezésére is hajlandók vagyunk, ha komoly Bukarest szándéka a kapcsolatok javítására - mondta a magyar külügyminiszter.

Romániában meg nem nevezett szélsőséges magyar erőket vádolnak azzal, hogy szabotázszt követtek el a fogarasi Vegyi Művekben. A román TV a magyar ellenes Romania Mare c. hetilapra és a Romania Mare alapítványra hivatkozva azt közölte, hogy magyarok szándékosan okoztak robbanást a trotílt előállító üzemrészben. Fogarason ketten meghaltak, harmincan pedig megsebesültek amikor tegnap feltehetően technológiai hiba miatt detonáció következett. A román TV szerint a Romania Mare szerkesztőségének a birotkában van egy olyan anyag másolata, amely azt bizonyítaná, hogy a magyar reakciós erők terei között szerepelt a fogarasi vegyi művek felrobbantása. Bukarestben hivatalos álláspontot még nem közöltek a tragédiáról amelynek okait vizsgálják.

-

G. Bush megérkezett a finn fővárosba, ahol holnap találkozik M. Gorbacsovval. Az amerikai elnök helsinki repülőtérén elmondta, hogy a napirenden elsősorban az öbölmenti válság szerepel, de ezenkívül szó lesz az új, szabad Európáról, a leszerelésről és a szovjet reformokról is.

(hírek, 14)

Az Egy. Államok vezértője reméli, hogy közös erőfeszítéssel meg tudják állítani a veszélyes folyamatot, amelyet Sz. Husszein iraki elnök indított el azzal, hogy elrendelte Kuwait lerohanását. Bush cáfolta azt a korábbi értesülést, miszerint arra kérné Gorbacsovot, Moszkva is küldjön szárazföldi csapatokat az öböl térségébe. megerősítette viszont azt, hogy Washington szívesen adna fejlett olajtermelő technológiát a SZU-nak, ha ezért cserében megkapná a kitermelt nyersanyag egy részét.

Kína felszólította Irakot, hogy mielőbb vonuljon ki Kuwaitból. Ezt Pekingben közölték az iraki miniszterelnökhelyettessel, aki váratlanul érkezett a kínai fővárosba.

Pekingben tartózkodik Kissinger volt amerikai külügyminiszter is, és lehetséges, hogy közvetlenül is tárgyal a bagdadi politikussal. Kína kezdetttől fogva elítélte Kuwait lerohanását és megszavazta a BT határozatát az Irak elleni blokádról.

Időjárás: ---

- 000 -

KOSSUTH ADÓ

SZAVÁN FOGJUK !

14.10

Merész kijelentések nyomában. - A riporter Hollauer Tibor.

- Dr. Birkás János a Kereszténydemokrata Néppárt társelnöke, kampányfőnök. Ön ugye nemrégiben/^{ki-}jelentette, hogy a baloldallal nem hajlandóak a Kereszténydemokraták versenyezni sem.
- Azt kellene legelőször tisztáznunk, hogy ilyen relatív fogalmak mint baloldal, baloldaliság, egy kelet-erőpai átmenet, demokratikus és békés átmenet után mennyiben használható fogalmak.
- Ennek gondolom van Magyarországon konkrét politikai tartalma,

(szaván fogjuk)

tehát felteszem, hogy az MSZP-t önök baloldali pártnak tekintik?

- Pontosan erről van szó. De abban a nyilatkozatomban, hogy sem versenyezni, sem pedig szövetséget kötni nem kívánok a baloldallal, világosan látszik az, hogy mi nem baloldali pártként kívánunk, az egyébként akkor a csepeli beszédemmel összefüggésben hozott baloldaliság felé tendálni, mert erről szó sincs. Egyszerűen arról van szó, hogy mindazokkal apolitikai elmekkel, amelyek a baloldaliság címkéje alatt jelentkeztek és ma már mérhető nyíron szűk nómenklatura érdekét szolgálták ki, ezekkel semmilyen formában nem kívánunk együttműködni.

- Na most az, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt nem kíván szövetséget kötni vagy koalícióra lépni az általa baloldalinak aposztrofált pártokkal, tömörülésekkel, teljesen normális dolog. Az hogy versenyezni nem óhajt velük, számomra megfoghatatlan, mert hiszen ez a versenyhelyzet a Kereszténydemokrata Néppárt akaratától függetlenül áll elő, ha csak azt nem jelentik ki, hogy önök mindenhol visszalépnek, ahol ezek közül a szerveztek közül indult mondjuk a helyhatósági választásokon képviselő vagy polgármesterjelölt.

- Logikusnak tűnik a kérdés, azonban az ominózus nyilatkozatom elhangzása egyidőben történt meg a Csepelen elmondott beszédemmel. Amib/^{en}ényegében a Kereszténydemokrata Néppártnak azt a szándékát mondtam el, hogy nyitni kívánunk, éppen a néppártiság okából a valóban nagytömegű munkásság felé. Ezt hiányának éreztük a pártnak, hogy ez idáig nem így volt. Tudjuk azt, hogy a baloldal korábban éppen a munkásság nevét mocskolta be azzal, hogy politikai párt nevébe vette, holott ez nem volt munkásérdekű, tehát nem kizárólagosan munkásérdekű párt volt, hanem ki kell mondani őszintén azt, hogy ez egy kommunista párt volt. A munkáspolitikáról nem is beszélve, hogy nem feltétlenül volt munkásérdekeltségű. A másik fele a dolognak, hogy a munkásságot más pártok is, többek közt baloldali pártok is saját szerveződési, szervezeti terepüknek tekintik. Ilyeneknek érzem jogosan a szociáldemokrata pártot. Na most az a bizonyos versenyezni nem kívánok szóhasználat - és Isten őrizze, hogy én magamat magyarázzam vagy mentegessem, mert messze nem erről van szó - azt jelentette, hogy mi nem baloldali pártként kívánunk versenyezni, vagy a baloldaliságért kívánunk versenyezni, hanem egyszerűen mint egy néppárt és egy jobbközép párt, magunknak

(szaván fogjuk)

természetesnek tartjuk azt, hogy a munkásság felé nyitottak vagyunk. Tehát nem kívánunk a baloldaliság felé versenyezni akkor, amikor a munkásság felé nyitottunk.

- Na most az a kérdés ugye, hogy mit szól ehhez a munkásság és hogy verseny nélkül is el lehet-e egy ilyen komoly társadalmi réteg kegyeit nyerni. Tehát ahhoz, hogy a helyhatósági választáson mondjuk kiderüljön az, hogy a munkásság mondjuk a Kereszténydemokrata Néppártot részesíti előnyben, ahol mégis csak versenyezni kell, tehát akkor most taktikusan tegyük fel, hogy van egy MSZMP vagy MSZP jelölt mondjuk Csepelen és van egy Kereszténydemokrata Néppárthoz tartozó jelölt is, akkor ez mégiscsak függetlenül attól, hogy önök óhajtanak-e versenyezni vagy sem, hát egy versenyt jelent majd, hiszen amelyikükre többen adják a voksukat az nyer, hát ezt nem lehet másnak tekinteni mint egy versengésnek. Én legalább is úgy gondolom.

- Természetes hogy lesz verseny. Ma már nem tudnám megmondani, hogy az én fogalmazásomnak a hiányosságára vezethető-e vissza, de feltehetőleg erre, hogy ez a kifejezés elhagyta azt, hogy a baloldaliság fogalmáért nem kívánunk versenyezni. Itt egyszerűen arról van szó, hogy a munkáskerületekben, a munkás körzetekben városokban is éppen olyan intenzitással fog a Kereszténydemokrata Néppárt dolgozni. De a baloltság címkéjért nem kívánunk versenyezni. Azt az elmúlt időszakban hatalmon volt politikai kurzus teljességgel lejáratta.

- Tehát a képviselői helyekért, polgármester helyekért óhajtanak versenyezni, hát ezért a bizonyos baloldali minősítést nem. Akkor így kell érteni a szavait.

- Pontosan erről van szó.

- Ettől függetlenül hadd kérdezzem meg, hogy nem óhajtják-e önök még a versenyzés, tehát a szavazás előtt kiszorítani a lehetséges versenyből azokat, akik hát szerepet vállaltak az elmúlt rendszerben, politikai jellegű szerepet és akik ettől függetlenül azért még lehetnek riválisok is. Azért kérdezem ezt, mert itt van előttem a Kereszténydemokrata Néppárt nyilatkozata az önkormányzati választásokról, amiben van egy ilyen mondat, hogy a volt kommunista hatalmat kiszolgáló személyt nem fogadunk el sem polgármesternek, sem képviselőtestületi tagnak.

(szaván fogjuk)

- Azt mondjuk ki, hogy a kommunista érárt ki lehet-e szolgálni kommunista párttagsággal, és párttagság nélkül is.
- Hát pld. a tanácstgok, ők párttagság nélkül - adott esetben - szolgálták ki ezt a bizonyos érárt.
- Szó sincs ebben a mondatban arról, hogy az apparátus, vagy az egyébként a törvények keretei között megválasztott tanácstestület attól, mert elfogadott jelölést és megválasztást, ab ovo kiszolgálónak tekintette. Itt arról van szó, hogy különböző szervezetek jelentek meg teljesen új lappal indulván, akikről világosan látszik és tudjuk azt, hogy korábban részesei voltak a kádári un. szövetségi politikának, és annak végrehajtói voltak. Pld. KISZ, Nőtanács, és legfőképpen a Hazafias Népfront. Ezek a szervezetek kiszolgáltak egy politikai intézményrendszer, kiszolgálták a kommunisták akaratát, nem kívánunk csak és kizárólag tisztamultú, lehetőleg a szakemberigányt kielégítő valódi szakemberekkel a helyhatóságokban résztvenni.
- És mi van akkor ha egy volt népfront-tag vagy vezető indul ezen a választáson és bekerül a helyhatósági képviselő testületbe, bevásztják?
- Én azt hiszem hogy a helyhatóságokban is ki fog alakulni hasonlóan a jelenlegi parlamenthez, ill. annak frakcióihoz különböző szövetségeknek megállapodásoknak a keretei. Nem tartom indokoltnak az átmeneti időszakban egy békés átmeneti időszakban azt, hogy nem tisztamultú emberekkel mi szövetkezzünk.

KOSSUTH_adó

(szept.7-i adás) 19 h 50

GONG

Politikai érdekképviselő nélkül. A Gong mai adásában Mészlivetz Ferenc politológust hallják, akivel Székely Kocsárd beszélget.

- Politológusoknak és szociológusoknak és gyakorló politikusoknak egyaránt fejtörést okoz, hogy mi történt 1989-ben Kelet-Europában. Ahhoz, hogy ehhez a kérdéshez közelebb kerüljünk, érdemes visszanyulnunk a történelemben, kétszáz évet legalább, de nemcsak Kelet-Európáról van szó, hanem egy globális átrendeződési folyamatról, amelynek a kelet-európai változások részét jelentik. 1789 a polgári jogokat egyetemessé avatta, a francia forradalmon keresztül ezek a jogok visszavonhatatlanakká váltak, de csak jogokként. A jogok realizálásának a lehetősége ezel még nem volt adott. Ez azt jelentette, hogy papíron mindenki egyenlő, azonban a gazdasági fejlődés, a piac és egyéb könyörtelen törvények következtében ezekből a jogokból nem mindenki húz egyformán hasznot. - A következő érdekes dátum 1889, száz évvel később, amikor a liberális gondolat alapján szerveződő nyugati gazdaságokban a feszültségek olyan mértékűre nőttek a munkások, a munkavégzők és amunkáltatóikközött, hogy valami megoldást kellett találni. Az egyik lehetőség volt a forradalmi munkásosztály forradalmi harca, ami arról szól, hogy át kell venni a hatalmat, stb., a marxizmus által megfogalmazott ideológia, amit mindannyin jól ismerünk. A másik lehetőség volt a nem forradalmi, nem hatalomátvételre irányuló gondolkodásmód a munkásmozgalmon belül, amely végül is győzött Nyugat-Europában. 1889 azért érdekes dátum, mert a Fábíánus leveleket ekkor publikálják és ekkor kezdődik a munkásmozgalom institucionalizálódása, az intézményesülése, ami azt jelenti, hogy a szakképzetlenek megszervezik a maguk szakszervezeteit és ezeket már nem lehet többé figyelmen kívül hagyni a döntéshozatali folyamatokban. 1989 az az év, amikor egyrészt leomlik a berlini fal, a szimbóluma a több, mint 45 éves, majdnem ötven éves kelet-nyugat megosztottságnak, ami a világot majdnem végső katasztrófába sodorta, ugyanakkor szimbóluma a kelet-európai elnyomott, alárendelt, függőségben élő társadalmak lábraállításának, ha úgy tetszik forradalmának. Az a kérdés, hogy ez milyen feladatok elé állítja az itt élő társadalmakat. Arról van szó, hogy alkalmazkodni kéne, be kellene szállni Európába, alkalmazkodni kéne az itt élő játékszabályokhoz, de ez nem könnyű. Egyrészt

mert a civil jogok, az emberi jogok, amelyeket legerősebben a liberalizmus, a liberális pártok képviselnek, nemcsak abban az értelemben nem érvényesültek, hogy az uralkodó pártok, az egy-pártok, ezeket elnyomták, hanem bizonyos mértékben ez az értékrend az itt élő társadalmak tudatába is rögzült. - Itt nincs egyenlőségi elv, egészen más a cseh társadalom viszonya a hatalomhoz és a hatalmi monopóliumokhoz, mint mondjuk a románé. De mindenképpen érzékelhetően van egy probléma, amit úgy szoktunk kifejezni, hogy a társadalmak demokratizáltsági foka, a demokráciához való viszonyuk nem egyértelmű, nem egyértelműen pozitív. A másik probléma, hogy van egy olyan gazdasági visszamaradottság, amelynek a fölszámolásához olyan intézkedésekre van szükség, amelyek mindenképpen hátrányos helyzetet teremtenek első sorban dolgozó rétegek számára, munkások számára. Ez azt jelenti, hogy az amúgy is rosszul vagy alig szervezett, eddig megfélemlítésben tartott munkások most is maradjanak csöndben, ne lépjenek fel elemi jogaikért, tűrjék el pl., hogy 6-7000 forintos a fizetésük, miközben most hatalomra került pártok képviselőinek, stb. a nyolctízszereze vagy akár a régi rendszerből a magukat átmentő gazdasági és egyéb igazgatóknak nyolc-tízszereze, vagy pedig szerveződjének meg. Sokáig úgy tűnt, hogy a liberális gondolat mindenképpen maga alá gyűri ezt a szociális gondolatot. Magyarul úgy tűnt a pártok vezetői számára, elsősorban liberális pártokra gondolok, hogy olyan mértékben lejáratott a szocializmus eszmerendszere, hogy nem szabad föllépni ezzel az ideológiával, mert a társadalom széles rétegeiben nem találna támogatásra és egy ideig jobb is nem említeni ezt a problémakört. Azt hiszem, hogy ez egy súlyos történelmi hiba volt. Ennek több oka is volt. Egyrészt helyes volt a felismerés, hogy a liberális gondolatot nagyon erősen behangsúlyozni, másrészt a szociáldemokrata, szocialista gondolatkörre túl sokan pályáztak, részben pályázott a régi uralkodó pártnak egy magát többé-kevésbé sikeresen megreformált része és sok olyan új erő, amely tkp. az egymás elleni vetélkedésben kioltotta önmaga erejét és végzetes helyzetbe hozta ezt a mozgalmat. Ez önmagában véve nem jelenti, hogy maga a munkás réteg, a dolgozó réteg megszűnt volna létezni mint olyan vagy megszűnt volna gondolkodni, megszűnt volna követelni bizonyos jogokat. Arról van szó, hogy nagyon alacsony a fejlődöttségi foka a magyar társadalomnak, az önszerveződésre való képessége erősen visszaszorult, de most láthatjuk a munkástanácsok alakulásánál, hogy nem szűnt meg. Egy ideig ezek a pártok a munkástanácsokat nem vették komolyan, azt mondták, hogy ezekre vagy nincs szükség vagy valamely más politikai

erő manipulálta őket, pl. az MDF vagy egyéb politikai pártok, tkp. megpróbálták a létezésüket tagadni. Azonban a legutóbbi hetek, talán hónapok fejleményei bebizonyították, hogy ez az álláspont nem tartható és bekövetkezett az, amire többen vártunk, hogy alulról szerveződő mozgalom indul. Ez akkor is fontos, ha megvan az esélye annak, hogy ez a mozgalom nem teljesezik ki, hogy esetleg degenerálódik, hogy esetleg manipulálni fogják. Itt konkrétan a nagy hiátus, a nagy hiány, az a szociáldemokrata párt vagy a szociáldemokrata pártnak megfelelő párt hiánya, a szétesése és a környezetvédelmi pártnak a hiánya. Én úgy gondolom, többekkel ellentétben, akik ezt tagadják és azon parlamenti pártok ideológusai, hogy ez egy vákuum, ami nem azt jelenti, hogy valaki meg fog büntetni minket, hogyha nem szüntetjük meg, hanem azt jelenti, hogy nem alakul ki egészséges egyensúly a parlamentben. Erre lehet mondani, hogy persze, így gondolkodik egy társadalomkutató, valamiféle szimmétriát keres vagy egy modellben tudja csak elképzelni a jövőt. Nem erről van szó, arról van szó, hogy úgy látom, hogy az európai társadalomfejlődés ebben az irányban halad.

- Márc. 25-én 45 % nem ment el szavazni, a szavazásra jogosultak 50 %-a nem ment el a második fordulóban.

- Ez egy nagyon fontos szám, nagyon figyelmeztető arány. Szelényi? Iván talált arra adatokat legutóbb, hogy yennek az 55%-nak a jelentős része munkás, tehát az a dolgozó, kétkezi dolgozó első sorban, aki az új parlamenti helyekért versengő pártok egyikében sem talált magának megfelelő erőt, nem látott olyan megbízható politikai képviselőt, amelyikre a szavazatát adhatná. De az talán a fontos itt, hogy a kettő, tehát a régi típusú munkásmozgalom, amely ugye megszerveződik, érdekvédelmi szervezetet hoz létre, intézményesül és így tovább, és szemben áll a munkáltatóval, az kiegészül ezzel a liberális gondolkörrel, miszerint mindenkinek joga van részt venni a döntéshozatalban, mindenkinek joga van a saját szabadságát megvédenie és mindenkinek joga van egy emberi életszínvonalra. Ez egy modern gondolat, ami tkp. a demokráciát oly hevesen igenlők és védők egy részének a körében, sajnos, viaszorult. Tehát hogy nem lehet az igazi demokráciáról beszélni, ahol emberek százezrei, milliói ki vannak rekesztve a valóban élhető emberi élet lehetőségeiből.

A Gong mai adásában MISZLIVETZ Ferenc politológussal Székely Attila Kocsárd beszélgetett.

KOSSUTH ADÓ

HIREK

15.00 h

A magyar külügyminiszter üdvözli Iliescu román elnök üzenetét, amelyben csúcstalálkozót javasol Göncz Árpádnak. (Ism.)

Romániában meg nem nevezett szélsőséges magyar erőket vádolnak azzal, hogy szabátozst követtek el a fogarasi vegyi művekben. (Ism.)

Varsóban a szenátus javasolta Lengyelország kiválását a VSZ katonai szervezetéből. Az állásfoglalás hangsúlyozza, hogy a lengyel-szovjet viszony fontos, de annak kölcsönös érdekeken kell alapulnia. A Szenátus felszólította a varsói és amoszkvai vezetést, hogy minél előbb dolgozzák ki a szovjet csapatok kivonásának menetrendjét, a csapatkivonást pedig a legrövidebb időn belül hajtsák végre.

(Ismétlések) ---

Időjárás: ---

KOSSUTH_adó

16 h

168 óra. A RÁDIÓ POLITIKAI MAGAZÍNJA

Felelős szerkesztő: Mester Ákos

- Műsorunk 20.évf. 35. számával, a 962. adással jelentkezünk.
A tartalomból.---

- Szerkesztő: László József, műsorvezető: Bocskay Zsolt.

- A legfrissebb HÍREket Zentai Péter mondja el:

A hétvége legfőbb politikai fejleménye, hogy rendkívüli csúcstalálkozót tart a szovjet és az amerikai elnök. G.Bush már Helsinkibe érkezett. Ugyancsak ott van kiküldött munkatársunk, Izbéki Gábor, aki röviddel ezelőtt küldte tudósítását:

- Mihail Gorbacsov Bushéhoz képest szegényes IL-62-es különgépe épp akkor száll le Helsinkiben, amikor a 168 ÓRA c. műsor véget ér. Bush már délelőtt megérkezett luxus-Boeing 747-esével, ám az újságírók ennek ellenére unatkoznak a Finlandia palotában lévő sajtóközpontban, mert szűkében vannak az információknak. Egyelőre mindent Bush-tól tudunk, a szovjetek rendkívül visszahúzódnak, még sajtótervet is külön készítettek el, igaz, ez az amerikaiak esetében is így van, akik azonban, legalább is a CNN élő adásával állandóan ott vannak a sajtóközpontban is. Az amerikai elnök szavaiból az derült ki, hogy Washington első sorban az Irak elleni szovjet-amerikai egységben látja a válságból vezető kiutat és az új nemzetközi világrend eljövételét. Bush még a repülőgépen közölte, hogy nem kívánja a szovjet katonákat a Perzsa-öbölbe hívni, de sajtókörökben tudni vélik, hogy közvetett részvételről, pl. amerikai katonák szovjet hajókon való szállításáról esetleg szó lehet. Itt Helsinkiben Gorbacsov és én megerősítjük közös elkötelezettségünket abban, hogy elítéljük ezt az elfogadhatatlan iraki agressziót, mondta Bush. - Az öbölválságon kívül szó esik minden másról, Európáról, a német egységről, a szovjet reformokról is a holnapi, várhatóan öt-hat órán át tartó tárgyaláson, ami után a két elnök közös sajtókonferencián mondja el a világnak azt, amit a közvéleménynek szán.

(1.68 óra)

- Miközben tehát az amerikai elnök már Helsinkiben készülődik a csúcsra, külügyminisztere Baker estig még Egyiptomban van és arra szólította föl az ottani vezetőket, hogy küldjenek további katonákat a nemzetközi haderőbe, ami a Perzsa öböl térségében gyülekezik. Baker természetesen holnap csatlakozik a szovjet-amerikai csúcstalálkozó többi résztvevőjéhez.

- Immár Kína is belépett Irak bírálóinak táborába. (Ism.)

Rómában a Közös Piac pénzügyminiszterei éppen arról tárgyalnak, hogy mekkora segínyt juttassanak a válság által sújtott államoknak.

- A szélsőséges nézeteiről ismert izraeli miniszter A. Sharon ma a moszkvai központi zsinagógában imádkozott és a SZU elhagyására szólította fel a zsidókat. Szerinte, ha mindannyian csatlakoznak ahhoz a 100 ezer emberhez, aki csupán tavaly települt át a SZU-ból, akkor Izrael nagyon erős ország lesz és ez csak jó dolog a közelkeleti béke szempontjából.

Időjárás: --- Marad a szeles, őszi idő ---

- Egy hete ORBÁN Viktor FIDESZ frakcióvezetője értékelte a kormány első száz napját. Bár nem terveztük az adásban, mégis szót kapott Kónya Imre, és legalább telefonon elmondhatta legfontosabb gondolatait a FIDESZ álláspontjával kapcsolatban. Akkor arról is szó esett, hogy egy héttel később, vagyis ma, a MDF frakcióvezetője ugyanannyi időt kap a 1.68 órában mint ORBÁN Viktor. - Tehát a következő percekben Kónya Imrét hallják. A riporter Ráday Eszter.

- Úgy gondolom abban egyetértünk, hogy nekünk most nem a justitia-tervről, hanem az Orbán Viktorral készült interjú azon részéről kell beszélgetnünk, amire Kónya Imre már a múlt héten reagált, amikor felhívta telefonon a 1.68 órát és élőben reagált rá, hanem minden másról, amiről abban az interjúban, ill. a FIDESZ és talán más pártok az első száz napról készült elemzésében szó volt. Önnek, mint a legnagyobb kormánypárt parlamenti

(168 óra)

frakciója vezetőjének mi a véleménye erről az első száz napról?

- KÓNYA: Amikor a miniszterelnök kérte a 100 napot, az azt jelentette, hoégy megértést kér 100 nap erejéig az ellenzék-től, tehát az ellenzékre rótt volna bizonyos kötelezettséget, amit az ellenzék megígért, de nem teljesítette. Egy talán megengedhető nekem, bár nem az a feladatom, hogy az ellenzék 100 napját értékeljem, de nem ez a dolognak a lényege, hanem az, hogy a kormányzati tevékenység első szakaszában át kell venni a kormányzati pozíciókat, el kell foglalni egyszerűen a miniszteri helyeket és ebben az első időszakban nyilvánvaló, hogy az érdemi munkára kevesebb energia jut mint a későbbiekben. Na most ehhez kapcsolódik az, hogy nemcsak egyszerű kormányváltozás, hanem rendszerváltozás van folyamatban. Itt számos érdemi döntést meg(kellett)hozni ebben a szakaszban, éppen azért mert rendszerváltozás van. Mindenekelőtt a valóságos helyzet feltárása. A kormányzat ezt megkezdte és teljesen egyértelmű volt, hogy az ország lényegesen rosszabb gazdasági helyzetben van, még annál is, ahogy azt előre sejteni lehetett. Ezzel függ össze az a további szükségszerű tevékenység, hogy válságot kell kezelni és az ország összeomlását kell megakadályozni. Ezentúlmenően a speciális feladatoknak a további része az abban foglalható össze, hogy a rendszerváltoztatást folytatni kellett. Ezt úgy is ki lehet fejezni, hogy a cél az, hogy ebből elnyomó és mindannyiunk megnyomorodását okozó államból az ország polgárainak valódi hazáját kellene megteremteni. Na most ennek irányába hatott az, hogy meg kellett hozni az önkormányzati törvényt, az önkormányzati választási törvényt, és elő kellett készíteni az önkormányzati választásokat. Másik kérdéskör, ami szintén ami szintén egy normális parlamenti demokráciában nem merül fel, az egész kormányzati irányítás rendszerének az átalakítása. ...

(folytatás a következő oldalon)

Nagyon fontos, természetesen a legfontosabb, hogy közben be kellett indítani a gazdaságrendszer változást. Na most ennek keretében elmondhatjuk az eredményeket, hogy végül is elkészült a tulajdonreformról szóló koncepció. A parlament előtt van már az előprivatizációs törvény. Előkészítés alatt van a sokat vitatott termőföld rendezésével kapcsolatos törvény és készül egy átfogó privatizációs törvény. Kellett egy kormányrendeletet hozni, mint ismeretes a vállalati tanácsok működésével, átszervezésével kapcsolatosan. Tehát hogyha nem sikerül a kétharmadát a vállalati tanácsnak megszerezni a bizalmat az igazgatónak, akkor az igazgató megy.

Nagyon fontos kérdéskör, amit azonban az idő rövidsége miatt röviden érintenék, bár az egyik legfontosabb és nagyon nagy eredményeket értünk el, a külpolitikai orientációnak a megváltozása. Az eddigi függő viszonyban lévő Magyarországnak a szuverenitását sikerült a külpolitika terén egyértelműen elérni. Ugy gondolom, hogy mindenki számára egyértelmű, hogy a Nyugateurópával való kapcsolat rendkívül jó. Ezt jelzi egyébként az is, hogy az Antall-kormány idején 10 ország szüntette meg velünk szemben a vizumkényszert.

Tehát én úgy érzem, hogy mindent egybevetve, rendkívüli teljesítmény az, ami a kormány mögött áll. A kormányülésen hajnalba nyulnak, mindenki valóban erején felül dolgozik. Közel 50 törvénytervezetet dolgoztak ki ezalatt az idő alatt, tehát teljesen az emberi teljesítő képesség határán teljesítettek.

- Én azt hiszem, hogy a kormány erőfeszítéseinek nagyságát egyik ellenzéki párt sem vitatja. Azonban az, amit ön elmondott, ez nem több, mint egy munkarend. Tehát amit ön elmondott, az valóban általánosságban igazak, természetes, hogy óriási erőfeszítéseket tettek, de hát az eredményre nézve nem sokat mondanak. Ön ugyan azt mondta, hogy 10 ország szüntette meg a vizumkényszert Magyarországgal szemben, ez egyenes következménye magának a rendszerváltásnak.

- Természetes, de a rendszerváltozást végre kell hajtani és ebben a kormánynak igen nagy szerepe volt és éppen ezt próbáltam felsorolni, hogy miket tett annak érdekében a kormány egyrészt, hogy fennmaradjon az ország működő képessége, másrészt pedig beindujanak azok a folyamatok, amelyek teljessé teszik a rendszerváltozást.

- Engedje meg, hogy idézzek abból, amit ORBÁN Viktor egy héttel ezelőtt mondott, a kormány azt ígérte a parlamentnek, az ellenzéki pártoknak, saját választóinak és általuk minden választópolgárnak, hogy 100 nap után ezt le fogja tenni az asztalra. És itt van egy fel-

(168 óra)

sorolás, hogy mit nem tett meg a kormány, hogy támadást fog intézni az infláció ellen, semmifajta ilyen támadásról nincsen tudomásunk. Ellenben van tudomásunk inflációt gerjesztő kormányzati intézkedés csomagtervről. Aztán ismét Orbán Viktortól idézek, azt mondták, hogy el fognak készíteni egy részletes vállalkozás fejlesztési csomagtervet. Ilyen nincsen. A privatizáció területén azt mondta a kormány, hogy akülföldi befektetést segítő program csomagot fognak készíteni. Ezt konkrétan megígérték, ilyen nincsen. Azt ígérték, hogy a külföldi befektetéseket elősegítő információs központot állítanak fel, ilyen nincsen. A szociálpolitika területén azt mondták, ki fogják dolgozni az egészségbiztosítás szóba jöhető formáit. Nem készítették el. Azt mondták, hogy elő fognak állítani egy megbízható létminimum számítást, ilyen nincsen. Azt ígérték, depolitizálják a szociálpolitikát, ez nem történt meg. És a Fidesz elemzésében ezen kívül még számtalan ilyen dolog található, mint amikor Orbán Viktor onnan felsorolt. Na most mindez csakugyan ígéret volt. Az ígéretet nem tartották be vagy nem tudták betartani, de azt hiszem nem lehet kétségbe vonni, hogy az ígérek nem teljesültek.

- Igen, hát számomra egyébként érdekes módon ez is mást jelent. Amikor Orbán Viktor azt mondja az ön teljesen jogos közbevetésére, hogy ugye de mindezeket dolgoznak, hogy ő neki ez nem jelent semmit, mert eltelt a 100 nap és nem teljesítették az ígéreteket. Mint elmondtam a bevezetőben, a rendkívüli hegyzettel tekintettel rendkívül sok érdemi intézkedést végzett el a kormány. Előre tudta a kormány természetesen, hogy nagyon sok érdemi intézkedést kell elvégezni, de azt nem mérhettem fel, hogy pontosan milyen terjedelemben tudja a szükséges intézkedéseket elvégezni. - Ez az egyikrésze, de a másik része, hogy igazságtalan is. Mert nem lehet így hozzáállni, hogy a 100 nap alatt nem teljesítette, mert aki valamit ígért, az tartsa be. Hát ez nem így van.

- De emlékezetem szerint a miniszterelnök azt ígérte, hogy leteraz az asztalra egy részletes, átfogó, konkrét cselekvési programot?

- Világos, na látja. Megint ez a helyzet. A nemzeti megmentés programja, amely a dolog természeténél és az alkotmányból folyóan program vázlat lehetett, ugye az ellenzéktől mit kapott mindjárt előterjesztés után, hogy ez egy fogalmazvány, ezzel semmit nem lehet tenni. A kormány program nem azért nem készült, mert ezt későbbre halasztotta a miniszterelnök és az egyébként kötelességét képező kormányprogramot nem készítette el. A miniszterelnöknek a kötelességét egy ahhoz hasonló

(168 óra)

program vázlat elkészítése képezi a hivatalba lépésekor, ami el is készült. Tehát az a további kötelezettség vállalás, hogy a miniszterelnök kijelentette, hogy természetesen el fogják készíteni a részletes programot, az egy természetes dolog és magyarázat az országgyűlés felé, hogy nem vázlatból akarunk dolgozni. A kormány a maga számára el fogja készíteni a részletes programot, ami nem készül el teljesen, de el fog készülni rövid időn belül.

(Folytatás a következő oldalon...)

- Akkor milyen program alapján dolgozik ma a kormány?

Kónya: - Részben az alapján a vázlatos program alapján, amely a fő irányokat kijelöli és én úgy gondolom, hogy az elvégzett feladatok egyrészt olyanok, amelyek a rövid távú fennmaradáshoz szükségesek, másrészt a program folyamatosan készül.

- Önnek mi a véleménye a FIDESZ dolgozatában arról a kijelentésről, hogy a kormány működésére az összehangolatlan és szakszerűtlen intézkedések nyomják rá a bélyegüket és a kormány valójában nem kormányzott, hanem sodródott az eseményekkel és ily módon sodorta magával az országot?

- Igen, hát teljesen megalapozatlannak tartom és inkább szembesíteném egy másik ellenzéki véleménnyel, amiben az nyilvánul meg, hogy a kormány centralizál, mindent a saját hatáskörébe akar vonni, ez egy sajátos ellentmondásban van azzal, hogy a kormány ugyanakkor csak sodródik és nem irányít semmit.

- Szerintem nincs ellentmondásban. Centralizáció és összehangolatlan intézkedések egymás mellett létezhetnek. Tehát a közelmúlt történelme azt mutatja, hogy ez nem zárja ki egymást.

- Igen, hát elvileg valóban létezhetnek egymás mellett, csak én úgy vélem, hogy ez egy két, egymástól homlokegyenest eltérő irány, ellentétes irány a támadásnak. Az összehangoltság, az valóban más kérdés, az egyes kormányzati szervek közötti összehangoltság hiánya valóban néhány esetben tapasztalható, a fő irány azonban, úgy érzem, hogy egyértelmű, tehát ugyanakkor, amikor személy szerint a miniszterelnököket is gyakran vádolják azzal, hogy rendkívül erős miniszterelnöki pozíció van, hát ez is pl. elég ellentétes azzal, hogy összehangolatlan egy időben a kormányzati tevékenység, ugyanakkor túl erős és aggályosan erős miniszterelnöki pozíció alakul ki. Hát hogy van ez, valóban, az egyik irány se jó, a másik irány se jó az ellenzékiértékelése között.

- Engedje meg, hogy itt két héttel korábbi, szintén a kormányprogramot elemző interjúra visszatérjek. KÉRI Lászlóra, aki azt mondja, hogy ANTALL József előbb lett erős kormányfő és csak nagyon lassan bontakozik ki a kormányzati filozófia, még mindig nem tudjuk igazán, hogy ANTALL József mit akar, de a hatalma igen nagy és nem is nagyon látni ennek kellő kontrollmechanizmusát.

- Jó, hát ez aztán minden alapot nélkülöz. KÉRI László politológus ugyan, nem tudom, hogy vannak-e alkotmányjogi ismeretei, de a magyar alkotmányt elolvashatná és abban egészen pontosan meg van határozva a kormányfőnek a jogköre. Tehát hogy KÉRI László mire alapozza ezt

a rendkívüli miniszterelnöki hatalmat, ezt egyszerűen nem tudom megérteni. Semmi alapja nincs.

- Én a következőképpen értelmeztem ezt: a miniszterelnök súlya a kormányon belül igen nagy, nagyobb, mint a szokásos. Ez a kormány, ez inkább alá van rendelve a miniszterelnöknek, mint ahogyan az szokásos. Másrészt, ugye, a parlamentben a kormánypártok akarata az arányoknál fogva rendszeresen érvényesül, ha nem kétharmados többségről van szó. Tehát ilyen módon a törvényalkotásban is a kormányon és a kormánypártokon keresztül tud érvényesülni ez a túlsúly. De én lehet, hogy rosszul látom ezt, én nem vagyok jogász, még kevésbé alkotmány-jogász.

- Nem, Ön ezt teljesen jól látja, amit elmondott, abban lényegében igaz van, de azt kell mondjam, hogy ilyen a demokrácia. Tehát egy demokráciában a kormányon lévő és többségből lévő pártok, amelyek a választásokon a választópolgárok többségének bizalmát elnyerték, azoknak az akarat érvényesül a parlamentben. Így működik a demokrácia, ebben semmi csodálni való nincsen.

- Ehhez csak annyit, hogy a kormány holnap rendkívüli ülésen vitatja meg a három éves gazdasági program részleteit.

Két olyan tervezet viszont már készen van, amely az igazságtétellel foglalkozik. A Szabad Demokraták e hét elején hozták nyilvánosságra azt a törvényjavaslatukat, amely az egykori besúgóok összeírásáról és a közéletből való kiszorításáról szól. A Demokrata Fórum Iustitia-terve viszont már majdnem két hetes, de még mindig alapot ad újabb és újabb értelmezésekre, magyarázatokra. Az MDF tegnapi jogászfórumán ezzel kapcsolatban azt mondták, hogy az igazságtételi terv megfogalmazásakor egy szakértői testületet kellett volna segítségül hívni, akkor talán elkerülhető lett volna a gyakori utólagos értelmezés. A következő percekben CSEPELI György szociálpszichológus mondja el a tervezettel, pontosabban a jelenséggel kapcsolatos véleményét. A riporter Rangos Katalín:

(- Az emberek igazságérzete az, ami követeli az ilyen fajta büntetés-végrehajtást vagy úgy gondolják bizonyos politikai erők, hogy ezzel számot kell vetni? A pártok mindegyikének volt kisebb-nagyobb törekvése valami hasonlóra?

- Nem mondom, hogy az emberek nem akarják. Akarják, mert úgy élték meg az elmúlt négy évtizedet, mint igazságtalanságot és mint olyan igazságtalanságot, ahol ők voltak az áldozatok. Itt a probléma az, hogy bizonyos politikusok fölállnak a piedesztálra és az erkölcsiség

tógáját magukra öltve prédikálnak igazságosságot a többieknek, és ezzel bizonyos szempontból mozgósítják a többiekben azt a mechanizmust, amivel ha továbbra is együtt fogunk élni, továbbra sem lesz semmi fajta garanciája annak, hogy ne kövessünk el újabb, még nagyobb gaszágokat. Mert ez a folyamat soha nem ér véget. Ha a kisajátítottakra, a meghurcoltakra gondolok, akkor egy nemzedékkel korább könnyen kiderülhet, hogy a most vagy az akkor meghurcoltak éppen meghurcolók voltak. A szerepek állandóan cserélődnek, áldozat és elkövető egymásba csúszó kategória. Amit tudok javasolni, hogy mindenki önmaga számára végezze el az igazságkeresést és ne mindig a másikat keresse, mert ilyen esetben felmerülnek olyan előítéletek, stigmák, bűnbakképző mechanizmusok, amelyek azután visszahatva 20-25 év múlva újra elindítanak egy ilyen eljárást.

- Várható az a mértéktartás és nagyvonalúság az emberektől, ill. a politikusoktól, hogy ne keressék az igazságtevés lehetőségét?

- Nem várható el, mert nem vagyunk szentek. A kormánytól viszont elvárható van, ha tényleg demokratikus viszonyok kimunkálásán fáradozik és piaci társadalom fölépítésén, hogy minél előbb figyelmeztető kérdésekre fordítsa, amelyek következtetésben beindul egy olyan fölemelkedés, egy olyan polgárosodás, fölzárkózás a tényleges és nem valami fantóm keresztény elképzelésben létező nyughoz, amely kihúzza a mérgefogót a bosszúszomjnak, mert ha mindenki emelkedik, akkor már nem az irigység lesz a döntő motívum, hanem a saját sikerem keresése. A szempont az, hogy én mennyit nyerek. Ilyen értelemben az összehasonlításom és az örömöm forrása nem az elvétel lesz. - Az emelkedés lényegében véve egy várakozás. Amit én hiányolok és ami miatt elmarasztalom a Iustitia-tervet, mint olyan, hogy nem azt a várakozást ébreszti, hogy most valami megújul, jobb irányba. Mert ez nem a jobb irány, ez a rosszabb irány.

- Az, hogy ez egy csendes forradalom volt, egy látgy, békés rendszerváltás, nem hozta el magával ezt a fajta utólagos igazságkeresést, itt nem hullott egy csepp vér sem, itt a forradalmaknak a megtisztító jellege, amikor már mindenki megcsömörlik a vértőlés a bűnösök elnyerik a büntetésüket vagy az előző rezsim látványosan leszerepel, nem ennek a hiánya-e az, ami most az ilyen megoldáskeresésekbe torkollik?

- Ez egy érdekes kérdés, szerintem ne játszadozzunk ezzel a szóval hogy forradalom. Nem hiszem, hogy a forradalmat használhatjuk ilyen összefüggésekben hogy vértelen forradalom, bársónyos forradalom. A forradalom egy olyan általános fölfordulása az emberi lelkeknek és viszonyoknak, amikor minden megtörténhet, amikor a jog uralma mint olyan

megszűnik. Kár volna ilyen értelemben egy forradalmi pszichóziist kelteni most, amikor a jogtalanyságot tesszük meg joggá, a törvényteleniséget törvénnyé, az önkényt az igazságmegszabó forrásnak. A fordulat lényege, igazi történelmi interpretációja, hogy konszenzus útján ment végbe, megegyezés útján. Nem teljesen párhuzam nélküli, hiszen 1848-ban is tanuja lehettünk, hogy egy elit átlátván egy helyzetnek a teljes képtelenségét, lemondott, lelépett, békésen. Ezt az elitet vagy ennek a holdudvarát, esetleg valóban történelmileg károsabb szerepet játszó személyeket számonkérőszék elé állítani abszurdum, ami mögött az van, hogy az új elit nem tud mit kezdeni az ölébe hullott hatalommal és ahelyett, hogy a hatalmat az emelkedés, polgárosodás, nyugathoz való felzárkózás érdekében okos intézkedésekkel, a várakozások felérésztése célzatával megvalósítsa, helyette pótcselekvésként, álcselekvésként odadobja koncként azt az elitet, amelynek tkp. köszönheti a hatalmát. Történelmi értelemben véve még erkölcszelenségről is van szó.

- Nem lehet érv ezzel szemben az, hogy legalább annyit akar megtenni ez az új elit, hogy megnevezi azokat, akik előzőleg felelősek voltak. Merthogy a nép azt akarja, hogy számoljanak el neki, mondják meg, legalább deklarálják azt, hogy kik voltak a felelősök.

- A nép sok mindent akar. A rosszabbik énje akarja a népnek ezt a fajta számonkérést, felelősségre vonást, megnevezést. Nem vagyok benne biztos, hogy ha lenne egy nagy szégyentábla és arra kiírnánk politikusokat, vezető tisztségviselőket, sok embert, akit ha most megkérdez, önmagát teljesen vétlennek tartja és joggal-jogtalanul a körülmények áldozatának állítja be magát, - nem a cégéres gyilkosokról van szó, azoknak ott a helyük a büntető törvényszéken -, inkább a lélektani, morális, történelmi értelemben vett felelősséget vitathatjuk, egy ilyen szégyentábla csak az első lépés. Ha folytatódik ez a fajta kiúttalanság, perspektívátlanosság, képtelenség a polgárosításra, a nyugathoz való felzárkózásra, akkor a konc ki fogja váltani a koncolást. Ez olyan út, amely nem be-visz Európába, nem előre visz aXXI. századba, hanem visszavisz Európától és az időben. Ez az új kormányzó elitnek sem lehet a célja. Egy olyan meggondolatlanyságról, cselekvési vákuumról van szó, amikor hirtelen megkapott valamit, amivel nem tud mit kezdeni. Dehát tanulja meg. -- Máskülönben egy következő hatalmi váltás esetében ő fog a szégyentáblára kerülni.)

- -- Ismét benne vagyunk egy választási kampányban és a kérdés újra elhangzik, vajon mi legyen az előző rendszer besúgóival. Az utóbbi két hétben mind az MDF, mind az SZDSZ megkísérelte a válaszadást, és mint BALÁS Istvántól, a DF képviselőjétől mindjárt hallani fogják, az utóbbi javaslat az előbbi része is lehetne. A riporter Szente László:

(- Vannak akik azt mondják, hogy borítsunk fátylat a múltra, ne bolygassuk ezt a lista-ügyet, azt hiszem, közéjük tartozik HORVÁTH Balázs is, aki azt nyilatkozta a minap, hogy amíg ő a belügyminiszter, addig ez a bizonyos névsor, az ügynökök névsora nem kerül nyilvánosságra. Mások viszont azt gondolják, hogy senkinek sincs joga megfosztani a választókat attól, hogy maguk döntsék el, szavaznak-e arra, aki valaha, a múltban vagy a közelmúltban akár titkosügynök volt vagy besúgó, még akkor is, ha erre kényszerítették vagy erre önszántából vállalkozott. Ön mit gondol?

Balás: - Az utóbbi értékeléssel teljes egészében egyetértének, ha biztos lehetnék abban, hogy van arra esély, hogy kiderül, hogy kik voltak az ügynökök. A DF képviselőcsoportjában részletes vitát folytattunk erről a kérdésre és a túlnyomó többségnek az volt a véleménye, hogy az SZDSZ által fölvetett téma, ami megegyezik a mi Iustitia-tervünk első pontjának egy kis szeletével, a politikai felelősség vizsgálata, az egyes személyek felelősségének a vizsgálatával is, témája ennek a tervnek, ez egybevág a mi céljainkkal. Az aggály az, hogy lehetséges-e egy-két nap alatt ezt tisztázni. Nyilvánvalóan nemleges a válasz, ha viszont nemleges, akkor a törvényt nem lehet egy-két napon belül napirendre tűzni, hanem 30 napon túl kell tárgyalni, míg lesz idő adatokat kutatni, -- és nyugodtan el lehet végezni a vizsgálatot. - De nemcsak egy lista van, ill. lista egy sincs, hanem egy kartoték-rendszer, ahol nevek százai vagy ezrei vannak feltüntetve, de van 1600 olyan név, amely kétséget kizáróan hiteles, hiszen ők alkalmazottak voltak, havi járandóságot kaptak, ők ezek a szigorúan titkos tisztek. Ezt miért nem lehet nyilvánosságra hozni? Vagy azok esetében, akik valamilyen közszolgálatra jelöltetik magukat vagy ilyen funkciót vállalnak?

- Ha csak erre szűkül a kérdés, hogy hivatalos, operatív tisztek, volt politikai rendőrök nyilvánosságra hozatala esetében mi az állásfoglalás, akkor azt a kérdést kell föltenni, hogy a jövőben van-e szükség politikai rendőrségre, ilyen operatív rendőri munkára. Ha az SZDSZ meggyőző minket arról, hogy egy állam fölépítésében nincs szükség - és netán Magyarország egyedüli ilyen állam a világon, ahol nincs szükség titkos-

rendőrségre, ha erről meg tud minket győzni, akkor szó lehet a hivatásos állomány listájának a nyilvánosságra hozataláról, de ez is még további vizsgálódásokat igényel. Elkapkodott lenne ma ebben akár pozitív, akár negatív választ adnom.

- Van még egy harmadik lehetőség is, az ti.hogy nem biztos, hogy a teljes listát nyilvánosságra kell hozni, de azt elég sokan abszurdumnak tartanák, ha kiderülne valakiről, aki most pl. országgyűlési képviselő, polgármesterjelölt vagy bármilyen közfunkciót visel, hogy valaha szigorúan titkos tiszt volt.

- Tehát szűkítsük tovább még ezt a listát is. Én benne vagyok, hogy ilyen irányba beszéljessünk tovább.

- De én úgy tudom, hogy az SZDSZ törvényjavaslatának is ez volt a lényege, tehát nem a teljes nyilvánosságra hozatal, hanem a közfunkciók esetében szükséges valami fajta nyilvánosság.

- Úgy gondolom, csak egy dolog tisztázható, hogy a neve valamelyik listán szerepel-e.

- Én most az sz.t. tisztekről beszélek.

- Én nem láttam ilyen listát, nem tudok erről nyilatkozni, de akár el is hihetem önnek, hogy ez nyilván egy hiteles lista. Nem tudom, kikről lehet szó, van-e ilyen egyáltalán, tényekre, nem pletykákra kell az ilyet alapítani. Ilyen törvény propagandisztikus betervezése legfeljebb arra alkalmas, hogy az egész Iustitia-tervet lemossa, háttérbe szorítsa, mintha az nem is létezne, bízva abban, hogy a polgárok nem a tervet fogják megismerni, hanem csupán a kommentárt. De ez azon nem változtat, hogy az egészbe beágyazva sokkal logikusabb a kérdés vizsgálata, mint részenként, amit utóbb aztán esetleg módosítani kell és addig már esetleg egyes személyeket indokolatlanul sújtó intézkedéseket nem lehet helyrehozni.)

(folytatás a következő oldalon)

(1.68 óra)

- A szabaddemokraták hétfőn és kedden a parlamentben sajtótájékoztatón ismertették a titkosszolgálatokkal kapcsolatos törvénytervezetüket. A most következő interjúban DemszkyGábor a frakció tagja és egyben a parlament nemzetbiztonsági bizottságának elnöke az azóta történetekről is beszámol.

- Vannak akik úgy emlékeznek, hogy Demszky Gábor maga is annak a híve volt, hogy ezeket a listákat, névsorokat, kartonokat, szóval az ezzel kapcsolatos információkat zárolni kell. Nem tudom, 30 évre, 25 évre, de a lényeg az, hogy ne kerüljenek nyilvánosságra. Most hogy hogy megváltozott a véleménye?

- Nekem mindig ez volt az álláspontom. Junius 27-én a bizottság zárt ülésen hallgatta meg Horváth Balázst, ahol, ezen a zártülésen én elmondtam, hogy véleményem szerint a választópolgároknak joguk van tudni, hogy képviselőik szerepeltek-e ezeken a listákon, hálózati személyek voltak-e. Ugyanez a bizottsági ülésen hangzott el tőlem a következő. Idézem a jegyzőkönyvet, tegnap Horváth B alázs nyilatkozata kapcsán elővettem ennek az ülésnek a jegyzőkönyvét. - Amíg a közvélemény nem tudhatja meg, hogy ajelenlegi aktív politikusok közül kik voltak hálózati személyek, legyenek ezek országgyűlési képviselők, miniszterek, államtitkárok, egyházi vezetők, országos hatáskörű szervek vezetői, hogy ezek közül a közéleti funkciót betöltő személyek közül kik dolgoztak korábban a hálózatnak, addig bizony hiányozni fog a bizalom. Ebben a dologban tekintetbe kell vennünk, hogy zárolhatjuk ugyan az irattárat, de ezzel magunkra vesszük annak ódiumát, hogy valami rejtegetni valónk van. Véleményem szerint kompromisszumos megoldás lehet a rövid idei zárolás, de dönteni kell arról, hogy mi legyen végül is ezekkel a listákkal.

- Ez volt tehát nyár közepén, dehát akárhog is, itt mindenki csak találgat. Hogy lehetséges az, hogy a parlament nemzetbiztonsági bizottságának nem jutott eszéme, hogy ezt a listát

- ne nevezzük listának, nevezzük egy kartotékrendszernek, névsornak vagy bárminek - ezt magához kérje.

- Erre kíséreltet tettünk. A bizottság itt megállapodott Horváth Balázssal arról, hogy a bizottság három képviselője ellátogat az irattárba, ez azonban valamilyen okból a mai napig

(168 óra)

került sor. Bizottságunk hónapok óta foglalkozik ezzel a kérdéssel és a törvényjavaslat a bizottságban körvonalazódott, azonban a kormánypárti képviselők ellenállása, ellenvéleménye miatt nem jött létre az a minimális konszenzus, amely a törvényjavaslat beterjesztéséhez kell, ezért terjesztette be az SZDSZ a javaslatot. Az időzítésről pedig annyit, hogy valóban nem véletlen, hogy még az önkormányzati válaszátsok előtt terjesztettük be sürgősséggel ezt a törvényjavaslatot, hiszen úgy gondoljuk, hogy mindazok, akik most polgármesteri tisztséget vállalnak, itt úgy gondoljuk, hogy ugyancsak egy fokozott politikai feddhetetlenségi követelmény érvényesíthető, számoljanak azzal, hogy egy ilyen törvényt fog elfogadni esetleg a parlament és abban az esetben, hogy ha felmerül velük kapcsolatban ennek a gyanuja, álljanak el a jelöléstől. A személyi kartonok azok megvannak.

- Erre mondják egyesek, hogy az nem hiteles, hiszen nincsenek olyan nyilatkozatok, ahol X. vagy Y. aláírta, hogy vállalom, hogy. Tehát azt mondják, hogy lehetséges, hogy akár provokáció céllal is kiállítottak kartont teljesen gyanutlan, ártatlan emberekről, és éppen ezért ellenzik a sietséget, a kapkodást, a nyilvánosságra hozatalt és így tovább. Nem lehet ebben valami?

- Én úgy gondolom, hogy a kartotékrendszer alapján hitelesen összeállítható ez a lista. Az operatív tisztek, akiknek az aláírása szerepel minden személyi kartonon meghallgathatók ebben a kérdésben. Bennem nincs ezzel kapcsolatban aggály. Tudomásom szerint a kriminalisztika mai állása lehetővé teszi a kartotékok származási idejének pontos, egészen pontos megállapítását. Tehát azt, hogy ide a legutóbbi hetekben, hónapokban újabb kartotékokat tettek be, ezt nem tartom kizártnak, de kiszűrhetőnek tartom ezeket a kartonokat. Nem görgethetjük vihetjük magunkkal ezt a terhet a végtelenségig. Ha itt nem egy rendszerváltás hanem csak egy kormányváltás történt volna, akkor rendkívül egyszerű a dolog, az új kormány átveszi a régi hálózatot, tovább működteti a régi hálózatot, azonban arra a hálózatra, amit a 3/3-as osztály a belső elhárítás tartott, nincs többé szüksége a Magyar Köztársaságnak. Ezt úgy ahogy van el kell felejteni. Ugyanakkor azt gondolom, hogy a Magyar Köztársaság közéleti funkciót betöltő politikusaival kapcsolatban egy fokozott feddhetetlenségi követelmény

(168 óra)

alkalmazható. Ellenkezőleg nincs bizalom a parlamentben, nincs bizalom a bírákban, ügyvédekben, ebben a személyi körben.

-

- A következő összeállításban arról lesz szó, hogy szűkebb környezetünkben, az egykori szocialista országokban, mi vár az előző rendszer titkosrendőreire. - Először prágai tudósítónkat, Forró Evelynt hallják.

- Valószínűleg soha nem derül ki, hogy valójában ki volt titkos ügynök CS-ban, és ki az, akiről csak állítják. Sőt létezik, nyilván létezik olyan is, akiről az ember álmában sem gondolná, pedig aktív tagja volt a titkos rendőrségnek. 140 ezerre teszik az együttlüközők számát, de a kartonok jelentős részét még időben megsemmisítették. ---

-

- Bukarestből Oltványi Ottó küldött tudósítást.

- Nemrégiben Románia főügyésze bejelentette, vádat emel Julian Vlad volt rendőr vezérezredes ellen, aki a Securitate országos parancsnoka volt. Vladot népiirtás címén vonják felelősségre. Az előzményekhez tartozik, hogy Vlad vezérezredes több társával együtt még december végén helyezték előzetes letartóztatásba és 8 hónap kellett ahhoz, hogy a vádiratot elkészítsék. Ez is jelzi, hogy Romániában rendkívül lassú ütemű a felelősségervonás és így az állambiztonsági szervek voltak tagjai szinte biztosítékot kaptak, nyugodtan várják ki a fejleményeket. A Securitatenak összesen 70 ezer főnyi állománya volt és jelentős részét a mai hatalom alkalmazza. --- Sokhelyütt viszont éltek azzal a lehetőséggel hogy a volt Securitate tisztjeit átmentették a mai hatalmi gépezet szolgálatába azzal, hogy más városokba helyezték át őket.

-

(1.68 óra)

- Varsó Nemes Gábor.

- Az egykori ügynökök listáját semmi szín alatt nem hozzuk nyilvánosságra. - ebben a kérdésben példás egyetértés uralkodik a régi és az új belügyminiszter között. ---

-

- Végül Bedő Ivánt hallják aki a keletnémet helyzetről beszél.

- Lassan egy éve már hogy elkezdtek nyilvánosan és úgy istenigazából elküldeni a z államvédelmiseket. --- (A volt államvédelmisek el sem tudnak helyezkedni, mert kiközösítik őket, a többi dolgozó rájuk sem néz. - Mindegy, hogy valaki tiszt vagy szakács volt az államvédelemnél, őt is családját is kisebb-nagyobb megaláztatások, üldöztetések érik ha kitudódik a múltja. - A népharag azonban ezidáig nem terelődött jogi utra.) ---

-

Telefonszámaink: ---

(folytatás a következő oldalon)

(168 óra)

- Mintha mostanában a szokottnál is idegesebbek lennénk. Ideges pl. az autós, aki bár tudja, hogy nem ég a kocsiján a hátsó lámpa, mégis amikor a rendőr megpróbálja megállítani, a fék helyett a gázra lép.- És ideges a rendőr is, aki ezek után nem ül az autójába, hogy kövesse a szabálytalankodót és nem kér erősítést, hanem a pisztolyához nyúl és belelő a kocsi hátuljába. Valami hasonló történt június 29-én Megyaszón, ahol az intézkedő rendőrök 9 golyót rőpíttettek a menekülni próbáló Ladába. Az egyik lövés súlyosan, életveszélyesen megsebesítette az autó utasát a 19 éves Iván Erikát. Tasy Katalin riportja.

- (a megbesült lány elmondja, milyen sérülés is szenvedett. A golyó átszakította a lépét - nehéz operációval tudták csak eltávolítani. Kardos József őrnagy a szerencsi rendőrkapitányság vezetője a rendőrségszemszögéből mondja el az esetet. A két nyomozót figyelőszolgálatba küldték betörők elfogására. Nekik tűnt fel a Lada, elég gyanusan viselkedett. Az egyik rendőr odalépett, felmutatta igazolványát, mire a kocsi vezetője gázt adott és a rendőr testi épségét is veszélyeztetve el akart hajtani. Ekkor adtak le figyelmeztető lövést, majd a kocsi kerekére célozva további lövéseket. Nem a kocsi utasait akarták megsebesíteni, hanem a kocsit megállásra bírni. -

A sérült lány szerint se a kocsi vezetője, sem pedig ő nem látta a rendőr igazolványát. Támadást véltek felfedezni a civilbe öltözött rendőrök magatartásában, ezért hajtottak el. -

A debreceni ügyészség ügyésze emberölés kísérlete ügyében indította meg a vizsgálatot. Megkérdőjelezi a fegyverhasználat jogszerűségét Véleményük szerint nem állt fel a szolgálati szabályzatnak a fegyverhasználatra vonatkozó azon előírása, hogy súlyos bűncselekmény elkövetőinek a kézrekerítése érdekében történt volna a fegyverhasználat. Az ügyész szerint, újabb szabálmódosításra van szükség, hogy még egyértelműbb legyen a fegyverhasználat lehetősége.)

- Miről beszélnek a hallgatók? A stúdióban Mester Ákos.

- Az imént hallott riporttal kapcsolatban telefonált valaki aki azt mondja, hogy a rendőrök már nem mernek intézkedni, mert mindig őket vonják felelősségre.

Telefonált Nagy Gábor, felháborítónak tartja Csepeli György nyilatkozatát és azt mondja, hogy igenis felelősségre kell vonni mindazokat, akik az országot tönkretették. Várnai Béláné, a vezetőknek magas

(168 óra)

nyugdíja van míg az egyszerű munkások, akik ma már nem aktív dolgozók, nyomorognak a nyugdíjból.

Egy névtelen telefon, meddig lesznek még a vállalatok élén a régi vezetők? Most ők veszik meg a részvényeket.

Tiszavári Kálmánné, senki ne szidja az Antall-kormányt, erőn felül dolgoznak és ez külföldön elismerik. 100 nap alatt nem tudnak többet tenni. Az ellenzék nem korrekt, mondja a hallgató. De több olyan telefon van, amely ennek az ellenkezőjét állítja. Itt egy másik észrevétel, Orbán Viktor túl fiatal ahhoz, hogy átmenetet képes legyen megítélni. 100 nap alatt rendszert váltani nem lehet.

Az I. kerületből telefonáltak, hogy nem kapták meg a választáshoz szükséges cédulákat.

Névtelen telefon, jogállamban valóban nem kell Justitia-terv. De ez egyelőre még nem jogállam. Amíg a régi rendszer emberei még mindig villában laknak, addig Csepeli György ne beszéljen jogállamról.

Erdélyi Gábor: Az ügynöki listával kapcsolatban veszélyes lenne hallgatónk szerint ezt nyilvánosságra hozni.

Szalkolczainé szerint szüntessék meg a parlamentben az acsarkodást, ne egymást szapulják, hanem a lényeges dolgokban intézkedjenek.

Ezek a telefonok futottak be az elmúlt egy órában.

-

(Folytatás a következő oldalon...)

(1.68 óra)

H Í R E K

17.00 h

Sz. Husszein iraki vezető ma este beszédet mond a TV-ban.

A címzett ezuttal nemcsak az iraki közvélemény, hanem a szovjet és az amerikai elnök. Husszein nyilván befolyásolni kívánja G. Bush és Gorbacsov holnapi csúcstalálkozóját. Hogy milyen irányba, az majd kiderül. - Bush már Helsinkiben van, Gorbacsovot pedig fél órán belül várják a finn fővárosba. Egyelőre úgy áll a dolog, ahogy Finnország elnöke Koivisto és G. Bush mai előzetes eszmecseréjén megállapította, nemhogy enyhíteni, de tovább kell szigorítani az Irak elleni embargót.

Eme büntető intézkedés sorozatnak persze megisszák a levét az Irakkal szoros barátsági kapcsolatban lévő országok is, és az ő megsegítésükre különböző nyugati fejlett országok terveket próbálnak most készíteni.

A közös Piac pénzügyminszterei is erről tárgyalnak ma Rómában, mint kiszivárgott, szó lesz köztük még arról a bizonyos nemzetek feletti jegybankról, és a közös európai valuta teljeskörű bevezetéséről. Ám várható hogy eme elképzelésekkel szemben a brit kormány ellenindítványokat terjeszt elő.

Kínában eközben a tekintélyes amerikai tudós politikus Kissinger a világunk sorsát olyannyira befolyásoló öbölmenti válságról valamint a kínai -amerikai kapcsolatokról tárgyalt magasrangú pekingi vezetőkkel. Ezuttal is szokásához híven, előre be nem jelentett látogatásra érkezett Kínába. Sejthető, hogy neki is szerepe volt abban hogy a pekingi kormány csatlakozott az Irakot elítélő országokhoz, követelve, hogy Sz. Husszein azonnal vonja ki megszálló csapatait Kuwaitből.

A jelek szerint a SZU fontolgatja az diplomáciai kapcsolatok föl vételét Dél-Afrikát. A moszkvai külügyminisztérium egyik vezető tisztségviselője egy interjúban utalt rá, hog az utóbbi időben elsősorban a gyémántértékesítésben komoly együtt működés

(hírek, 17)

alakult ki a két ország között. Máskülönben a szovjet vélemény szerint is demokratizálódik a dél-afrikai rendszer. A tisztségviselő még azt sem zárta ki, hogy akár egy éven belül létrejön a diplomáciai kapcsolat Dél-Afrikával.

Időjárás: ---

póló-eredmények: ---

- Éppen egy hete annak, hogy a NÉPSZABADSÁG hírül adta, Stoffán György főszerkesztőhelyettes megválna a Szentkorona című laptól. Döntését azzal indokolta, hogy az ujság irredenta, antiszemita, dilettáns, diktatórikus és gátástalanul rágalmazó, mocskoló. Azóta találkoztam Stoffán Györggyel, aki elmondta, hogy bocsánatot kér azoktól, akiket a lap megsértett, ugyanakkor vállalja és ma sem tagadja meg azokat a cikkeket, amelyeket ő írt. A NÉPSZABADSÁG csütörtöki száma idézett is néhány sort a szerzőtől. A cikk címe : ZSIDÓKURZUS MAGYARORSZÁGON? - Majd így folytatódik. Kézzel lábbal tiltakozik úgy az egyház mint a pártok egy része az ellen, hogy valamiféle keresztény, pontosítva katolikus kurzus lesz Magyarországon. Ugyanakkor mindjobban hangoztatják az antiszemitizmus erősödését, melyet ha meg sem említettek volna, senkinek nem jutott volna eszébe. E két dolog arra enged következtetni, hogy koncepcionális zsidó hatalomátvételt készít elő egy háttérbe szorult vagy szándékosan meghúzódo szervezet. Mint keresztény ember aggódom amiatt, hogy különböző vallási, nemzetiségi erők kisajátíthatónak vélik hazánk és a hatalom gyakorlását. Itt az idézet vége. Stoffán György tehát elmondta, hogy mint katolikus gondolkodónak joga van ehhez a véleményéhez. Vajon mit kell tennünk akkor, amikor ehhez hasonló cikkeket olvasunk az ujságokban? Amikor az egyre durvuló választási kampány idején a politikusok egymás ellen uszítják az embereket? Bízhatunk-e abban, hogy a társadalom elég érett és leküzdi ezeket a vírusokat, plá. úgy, hogy többet nem veszi meg az ujságot, vagy hogy nem szavaz az adott politikus pártjára. Vagy pedig rendőrért kell kiáltanunk. Egyáltalán mire ad lehetősége az utóbbi időben sokat módosított hatályos jogrendszer. Ezutóbbiról beszél Györgyi Kálmán legfőbb ügyész.

(1.68 óra)

- A magyar BTK. tartalmaz egy olyan rendelkezést, amelynek a címe: Közösség elleni izgatás. Ezt az követi el, aki nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzet vagy valamely nemzetiség, valamely faj, felekezet, továbbá a lakosság egyes csoportjai ellen gyűlöletre uszít. Ez az a törvényi rendelkezés, amely tavaly ősszel a korábbi államelleni izgatásnak a helyébe lépett. A korábbi tényállásnak az volt a hibája, hogy beleavatkozott a magánszférába. Egy háromtagú családban, akárki a másik kettő előtt mondott valamit, ami politikailag nem volt szerencsés, annak rögtön tényállásszerű lett a cselekmény. Az új szabályozásnak a fő erénye az, hogy csak a nyilvános, a publikus szereplésnek szab korlátokat és pontosan meghatározza azokat a védett jogi tárgyakat, amelyek ellen gyűlöletre uszítani nem szabad. --- Az ugye teljesen nyilvánvaló, hogy a tömeg-tájékoztatási eszközök útján elkövetett cselekmény az a nagy nyilvánosság előtt elkövetettnek minősül. Dehogyan nem sajtóban vagy más tömeg-tájékoztatási eszköz útján elkövetett cselekményről van szó, akkor a nagy nyilvánosságot a magyar bírói gyakorlat úgy értékeli, hogy első ránézésre nem állapítható meg a jelenlevőknek a száma. Tehát ez mindenesetre 10 feletti létszámot jelenthet. --- A közösség elleni izgatással kapcsolatban ilyen kialakult ítélkezési gyakorlat nincs, tehát nagy precedensekre hivatkozni, hogy eddig terjed a szólás- és véleménynyilvánítás szabadsága, ezután pedig következik az, ami már bűncselekmény, ilyen nincs. --- Az én megítélésem szerint, az a sajtószabadság, amely ma Magyarországon megvalósult, az rendkívül széleskörű, viszont tapasztalhatók olyan megnyilvánulások a sajtóban, amelyek azt a kritikus határt feszegetik, amikor már jogilag védett érdekeket sértenek, ill. veszélyeztetnek. A legfőbb ügyészség tanulmányozza a legújabb idők sajtótermékeiben megjelent olyan kitételeket, megállapításokat, amelyek a közösség elleni izgatás tényállása szempontjából problematikusak és hogy ha az meggyőződés alakul ki, hogy ezek a jelentések a tényállásba illeszkednek, akkor az illetékes ügyész vádat fog emelni. --- Az országgyűlési képviselők minőségben tett bármilyen kijelentés nem --- Hát a parlamentben nem szabad sem rágalmazni sem becsületet sérteni, mert arranézve nem terjed ki ez az ún. felelőtlenség.

(1.68 óra)

- De izgatni lehet?

- Hát kéremszépen, ha ez szószerint vesszük, erre kiterjed az országgyűlési képviselőnek a mentessége, természetesen ez egy ilyen feltéve de meg nem engedve okoskodás, mert nem hiszem hogy bármelyikképviselő a parlamenti működés során izgatna.

- Emlékeztetőül hadd foglaljam össze a legfőbb ügyész ur imént elhangzott utolsó mondatait. Az országgyűlési képviselőnek csak arra kell vigyáznia, hogy amit mond, ne legyen becsületsértő vagy rágalmazó. Egyébként ha akar még uszíthat is. Talán ez lehet a magyarázata annak, hogy mostanában olyan furcsa kijelentéseket hallhatunk egy-egy honatyától. A kérdés persze az, hogy jól van-e ez így.

(folytatás a következő oldalon)

- Emlékeztetőül hadd foglaljam össze a legfőbb ügyész úr imént elhangzott utolsó mondatait: az országgyűlési képviselőnek csak arra kell vigyáznia hogy amit mond, az ne legyen becsületsértő vagy rágalmazó, egyébként ha akar, még uszíthat is. - Talán ez lehet a magyarázata annak, hogy mostanában olyan furcsa kijelentéseket hallhatunk egy-egy honatyától. A kérdés persze az, hogy jó-e így.

- A hallgatók hívnak bennünket, de természetesen nemcsak telefonálnak, hanem írnak is. A kérdés az, hogy ymit kell tenni a hozzánk és a más szerkesztőségekbe érkező észrevételekkel, szabad-e ezek hatására egy cikket megírni vagy egy műsort megszüntetni, valakit magasabb beosztásba helyezni vagy éppen kirúgni, egyáltalán, szabad-e, lehet-e az érvényesnek látszó üzenetekből érvényes következtetéseket levonni? Az ÉLET ÉS IRODALOM nemrég négy olyan olvasói levelet tett közzé, amely két gyakorta publikáló közírójának, MEDGYESSY Gusztávnak és ESTERHÁZY Péternek szólt. Farkas Zoltán vendége a stúdióban az egyik érintett, MEDGYESSY Gusztáv.

(Farkas: - Nemi rosszindulattal azt mondhatnánk, hogy minden levélíró gyanús. Ez nem a levélírónak szól és nem annak, aki a kisnyugdíjas vagy lakásügyeit panasolja el a szerkesztőségekben, hanem azokra a levelekre vonatkozik, amelyekben tömény politikai véleményt fogalmaznak meg a levélírók. Nem a levélírók gyanúsak, a mi szemünkben gyanúsak, hiszen mi tudjuk, hogy régebben hogyan működtek ezek a szerkesztőségek és a szerkesztőségek levelezési rovatai. 20-30 évvel ezelőtt, ha egy szerkesztőségben megjelent egy olvasói levél és megbírált valakit, akkor az azt jelentette, hogy annak következménye van. Később egy-egy jól sikerült olvasói levéllel próbálták jelezni a politikusok a politikai kurzus megváltozását, de az is előfordult, nem titok, hogy a szerkesztőségekben is írtak levelet, akár saját maguk védelmében, akár azért, hogy olvasói levél formájában reagáljanak bizonyos dolgokra. Nos, az ÉLET ÉS IRODALMAT is és a 168 ÓRÁT is egyfolytában előntik a levelek. Az ÉLET ÉS IRODALOM páratlan módon négy olyan olvasói levelet leköszölt, amelyben a legközkedveltebb szerzőket, MEDGYESSY Gusztávot és ESTERHÁZY Pétert támadták meg, eléggé vitatható módon és hangnemben. Mi a magyarázata annak, hogy lehoztátok az ÉLET ÉS IRODALOMBAN ezeket a leveleket?

Medgyesy: - Ezek olyan levelek, hogy kommentárt nem lehet hozzáfűzni. Ez hozzátartozik a mai életünkhöz. De azt hiszem, öt évvel ezelőtt is ilyen levelek érkeztek, mi akkor ezeket nem mertük leköszölni, komoly-

talannak tekintettük őket. Most viszont leköszöljük, ezért most bizonyos olvasók számára úgy tűnhet, mint hogyha most valami megindult volna az országban, most nagyobb botrányokat kavar az emberek fejében egy-egy írás, hogy elszabadult volna a pokol. Azt hiszem, még korai volna ezt jelenséggként értékelni. Hogy miért jönnek ilyen kifejezetten durva, helyenként demagóg válaszok? Nem feltétlenül az van mögötte, hogy a levél írója demagóg és durva és félni kell tőle. -- El tudom képzelni, hogy van olyan olvasó, aki nem ért egyet a cikkel, -- de amikor papírra veti véleményét, akkor gonosz indulatokat vet papírra. Holott esetleg csak pongyolán fogalmazott, mert nem ez a mestersége.

- -- Az irni tudó kollégák legalább is formálisan előnyben vannak a levélíróval szemben, -- ugyanakkor még sem vagyunk előnyben, hiszen jelenlétünk a magyar sajtóban folyamatos. Biztos vagyok benne, hogy sokak szemében ezek a levelek, amelyek pl. ESTERHÁZY Pétert, MEDGYESY Gusztávot vagy éppen a 168 ÓRÁT keményen bírálják politikai vonalvezetése miatt, amely szerintem nincs meg más dolgok miatt, azok a levelek sokak szemében hitelesebbek, sőt azok szólnak mások helyett és mások nevében, mint amit egy-egy esetben mi mondunk. Nem?

- Ezzel egyetértek. Az a kérdés, hogy hova tegyük az ujságok levelezési rovatait. Mert te mondtad, hogy az manipulálva volt. Első sorban az ujságot igazoló leveleket kellett közzétenni, illetve - ezt te mondtad a bevezetőben, én viszont már ebbe születtem bele, a sajtónak ebbe az időszakába, mikor direkt bíráló olvasói álleveleket tettünk közzé, nem az ÉSnél, de a korábbi munkahelyemen, hogy direkt bíráljanak minket, persze mindig kicsi dologban. Akkor az igazi vita látszatát keltjük, tehát hogy itt pluralizmus van - bár akkor nem ezt a szót használtuk, hanem hogy van ellenvélemény és olvasók tiltakoznak és igazi vita van. Szóval manipulálva volt. Ez viszont, amit az ÉSben is olvastál, ez most tényleg nem volt manipulálva, csak ilyen levelek jöttek.

- Senki nem mondta azt, hogy MEDGYESY Gusztávnak igaza van, amikor ezt a mostani, lassan-lassan kialakuló új szelekciót, új nomenklatura jelenséget kissé nevetségessé teszi. Senki nem mondta?

- Senki. Kaptam két kollégától, inkább személyes, baráti hangú, ismerőseimtől levelet. Azon is el kellene gondolkodni, hogy vajon ez egy reprezentatív minta-e? Nem. Induljunk ki abból, hogy -- elsősorban a grafomániások írnak. Ők azért nem feltétlenül a magyar közvélemény.

- Akár igaz, akár nem, most más grafománok írnak. A 168 ÓRA a hallgatóktól elég sok bátorítást kapott, főleg abban az időszakban, amikor megkezdődött a politika ártértékelődése. Mondjuk a Nagy Imre-temetés

idején nagyon sokan hívták föl a figyelmünket bizonyos dolgokra, hogy mi mindent halanának szívesen a műsorban. Most mi is azt tapasztaljuk, hogy ellenünkre fordultak és mindig az a kifogás, hogy kozmopoliták vagyunk, népel lenesek vagyunk -

- Sőt, hadd menjek tovább, idézek valamit, hát mondjuk ki. Annál is inkább, mert az özvegy Péterházi Lajosné és húsz ismerőse Sasadról - ez meggyőződésem, hogy álnév, ilyen nem létezik, a következő: t.Cím, - ez az ÉLET ÉS IRODALOM szerkesztőisége, - amíg az ÉLET ÉS IRODALOM c. hetilapban MEZEI András cionista író, SZÁNTÓ Péter zsidó nemzetiségű magyar álampolgár - zárójelben: infantilis - és gróf ESTERHÁZY Péter írása megjelenik, nem fogjuk a lapot vásárolni. Üdvözzel - és a név, amit mondtam, valamint húsz ismerős Sasadról. Na most ezt szabad komolyan venni vagy nem szabad?

- Mi minden bizonyítással azért közöljük ezeket a leveleket, mert föl akarjuk hívni a figyelmet bizonyos jelenségekre, nem tudjuk, hogy ezek a jelenségek mennyire valóságosak vagy nem valóságosak, de kíváncsiak vagyunk a fogadtatásukra.

- Ennek van egy veszélye is és ezen el kell gondolkozni, ebben nem lehet okos a legtapasztaltabb szerkesztő sem, ti. ez újabb és újabb indulatokat provokál. Ezenkívül, megint egy apróság, megint a magánéletemből. Amikor újságíró lettem, megpróbálkoztam írni, én akaratlanul is mintát követtem. Úgy akartam írni, ahogy a Népszabadság szerzője a vezércikket írta. Ha két-három hasábon minden héten közlésteszünk ilyen levelet, amiben az anyázás a minimum, most hagyjuk a zsidózást meg ezeket az indulatokat, - ez valahol elültetődik a köztudatba és majd mintává válik és esetleg teljesen normális gondolkodású és intelligens ember is azt fogja hinni, hogy így kell írni, ilyen stílusban, mert majd akkor teszi közzé a lap, hiszen ez a minta. - Én már hallottam olyan véleményt komoly embertől - nem nevezem meg az illetőt, elég nagy tapasztalatainak vannak, mert rengeteg levelet kap, -- idézni szeretném őt, azt mondja, hogy lehetetlen, hogy ezeket a leveleket privát emberek írják, ez valahol készül. Lehetetlen, hogy ezek az ország különböző pontjain szülessenek és így jelképezzenek valamit. Ezt valaki kitalálja és az ország különböző pontjain föladja. A fene tudja, hogy szervezett-e vagy nem szervezett. Szerintem nem is ez a fontos benne. Düh, indulat van az emberekben, intolerancia. Az a tragikus, hogy ez düh, ez tehetetlen düh. Nem azt mondják, hogy rossz volt ez a cikk, nem értek egyet politikailag, hanem te BOROSS-Jenő-párti vagy, vagy ELIA István-párti vagy. Nem érdekes sem a Boross Jenő, sem az Elia István, leginkább a konfliktusuk érdekel, mert ők személy szerint engem nem érdekelnek, nem ezért írok egy cikket. És mégis a düh, az indulat

(168 óra)

csak idáig terjed, hogy személyt neveznek meg.

- A Rádióról szerettük azt hinni, hogy közvélemény formáló erő.

Biztos vagyok benne, hogy nagyon sokan azt tartották a mindenkori rádióról, hogy a párt hangja vagy pedig a kormány hangja. A levélírók általában arra hivatkoznak, hogy ők a nép hangja. Hozzáteszem, hogy az arádió vagy az sajtó, amely a párté és a kormányé volt, az is gyakran hivatkozott arra, hogy a népet képviseli. Kit képviselnek a levélírók, kit képviselünk mi? Vagy ki az a "nép"? Van-e egyáltalában Magyarországon, hogy a nép hangja?

- Nincs, mert ezért hivatkozunk rá. Biztos, hogy én is leírtam, hogy a nép azt gondolja, azt hiszi. Ellenőrizhetetlen a dolog. Én holnap bemondom a TV-ben, hogy a nép úgy gondolja, akkor nagyon sokan elfogják hinni, mert maximum 50-100 embert ismernek, azok éppen nem ezt gondolták, de nem tudják, hogy a többi 10 millió hogy gondolja.

- Mégis csak az út vissza, amit korábban művelt a sajtó egésze. Nagyon veszedelemes dologba kezdtek akkor a szerkesztőségek, amikor éveken keresztül manipuláltak a levelekkel. Nagyon nehéz tiszta helyzetet teremteni.

- Nemcsak az a rendszerváltás, hogy strukturálisan, intézményeiben meg minden egyébben megváltoztom a rendszert, hanem ami a sejtekben tovább él. Én már bármit csináltam is, mi ebben éltünk, ez valahol nyomot hagyott bennünk. És nemcsak bennünk, az olvasóban is.)

- Néhány szám a következő interjú előtt: Az Egy.Áll-ban 100 millió fegyvert tartanak magánkézben. Japánban. Angliában és az NSZK-ban összesen van egy millió. A magyar adat változó. A legtöbb talán a 140.000-et hallottam. Amerikában az önvédelemmel indokolják a magánfegyverek ilyen nagy számát, ami igaz is lehet. Ha már 1000 embernek van pisztolya, akkor még 1000-et fel kell fegyverezni, hogy ők is védekezni tudjanak, mondjuk éppen a korábbiakkal szemben. Aztán a folyamatot nagyon nehéz megállítani, mert ha mondjuk már mindenkinek van pisztolya, akkor az üzletek újabb, jobb minőségű, hatékonyabb fegyvereket kínálnak a vevőknek. Arról, hogy nálunk milyen a helyzet önök is értesülhettek pl. a 168 óra legutóbbi adásában. Riporterünk akkor elkísérhette az önvédelmi pisztolyokat begyűjtő rendőröket és elbeszélgethetett néhány volt tulajdonossal. Azóta kiderült, hogy a legfőbb ügyészségnek aggályai vannak a letétbe helyezésről szóló belügyminisztériumi utasítással kapcsolatban. És megtudtuk azt is, hogy más hírességek mellett, MARKOS Györgyöt is felszólították, adja le a

(168 óra)

pisztolyát. De mint a Magyar Hirlap beszámolt róla, a rendőrök hiába mentek hozzá, mert amit kértek már nem volt nála. Mint Markos György elmondta, az igaziat megelőzve, feltételezhetően árendőrök jártak nála és elvitték a 15.000 Ft értékű pisztolyt. További részletek is kiderülnek Kardos Ernő interjújából.

- Olvasva az újságban, hogy Markos Györgytől be akarták vonni a fegyvert, illetve be is vonták, akkor először meglepődtek. Nem gondoltam, hogy van önvédelmi fegyvere.

- (Markos) Én azt hiszem, hogy ebben semmi különleges sincsen. A jelenlegi balkán állapotok között, sőt felsővoltagei, a balkán az dicséret. Én azt hiszem, hogy most a kulturált országokban, az Egy.Állban is, minden feddhetetlen és büntetlen előéletű állampolgárnak törvényes joga az önvédelem. És aki akar, mozgásgyut tarthat otthon vagy M 1-es tankot, joga va. De büntetőjogi felelőssége tudatában ha azt használja, azért felelősségre vonják.

- Régóta van önvédelmi fegyvere? Vagy volt?

- Lényegében 1.5 éve kezdődött, amikor úgy tűnt, hogy képviselő jelölt leszek, meg a közbiztonság romlott, meg többször voltak ilyen afférek. Az ember meg vidékre föllépni. Sokszor előfordult, hogy olyan dolgok voltak nálam, pl. pénzek. A kocsimat szétverték. Szóval szépen, uri módra csinálták.

- Azt akarja mondani, hogy fél, amikor -

- Ez nem félelem kérdése. Ez olyan, mikor valaki bemegy a vízbe uszni és komfort érzete van, nem meztelen, úszónadrág van rajta, ettől még bele lehet fulladni a vízbe.

- Aztán jöttek a rendőrök, illetve az árendőrök.

- Nem tudom, ebből mindjárt olyan sajtó szenzáció lett. Árendőrök! Én nem tudom, hogy ki volt. Egyet tudok mondani, hogy a belügy-miniszter ur nem adott egyértelmű utasítást a fegyvertulajdonosoknak, hogy mit kell csinálni ha jönnek a fegyverért. Ahogy az ügyességtől hallom, nem biztos, hogy ez törvényes. Belső rendelet, egy 76-os rendelet alapján. Az, hogy rendszerváltás van és félnek attól, hogy puccsot csinálnak a 6 milliméteres puskanttyukkal, én azt hiszem, hogy majd az infláció, meg a szociális és politikai csőd fog esetleg az veszélyesebb mint a puskanttyuk. Egyébként nekem az a véleményem, fenttartom, jogos felülbírálni kinél van kint. Ha nem muszáj, ha egy idő ember nem tud vele bántani, vagy tényleg csak tsz elnök. Jó rendben. De egy közéleti embernek, aki tényleg közéleti ember, aki

(168 óra)

olyan helyen dolgozik, vagy működik vagy megy, legyen joga arra az önvédelemre.

- És mondja, nem is fogott gyanút, amikor bementek magához? Nem mutattak -

- Nem mentek be, semmi, ezek olyan ál mesék. Megint magyar mendemonda. Nem mentek be. Nagyon udvariasan viselkedtek. Tudtam, valamit hallotta hogy megy ez a begyűjtés. Több kollegám is mondta, add át, jobb a békesség, ujságcikk, cirkusz. Tulajdonképpen álmos is voltam, fél-álomban voltam. Nagyon udvariasan viselkedtek, nagyon kulturáltan. Nem úgy tűnt, mint akik idegesek, kapkodnak. Elővett egy rendőrigazolványt, akkor mondtam, hogy O.K. akkor eltette. Nem ugýtűnt szóval, hadd mondjam, az egészek én nem tudom, lehet, hogy egy vicc kollegáim részéről. De hallottam már, hogy több helyen is előfordult ilyen. Meg is érdekelnék. Amikor ilyen, nem egyértelmű kapkodás folyik, nem világos, nem volt aki egyértelműen közöljön egy rendeletet, amit tudatosítanak az emberben, hogy hogy kell viselkedni, amikor ilyen zavar van.

- Ön nem fogott gyanút, hogy nem adtam semmiféle papírt.

- Nem adás kérdése. Kérdeztem egyébként. Erre azt mondták, hogy nekik kéne aláírni valamit. Gondolom, hogy itt jártunk. Mondom hát igazoló papírt. Azt mondta, hogy uram, a fegyverviselési engedélyben a fegyverszáma fel van tüntetve, ezt ugyanis nyilvántartásba vesszük, ennek alapján érdeklődhet. Teljesen logikus, nem?

- De igazolást nem adtak, hogy elvitték?

- Milyen igazolást, amikor egy fegyverbegyűjtés folyik kapkodva? Ha a fegyverviselési engedélyem alapján bent van a fegyver száma, amit elvittek... érdeklődünk, tudunk róla referálni, nem?

- Én amennyire ismerem a jogszabályt, önt akár meg is büntethetik, hogy nem adja le.

- Uram, miről beszél? Milyen jogszabály? Egyáltalán, törvénytelen az egész intézkedés, egyrészt. Másrészt, honnan - igaz rendőrigazolványt vett elő. Engem nem értesített a belügyminiszter ur, hogy mit kell csináljak, ha kijönnek a fegyverért.

- Hogyha egy rendőr lennék, azért eszembe jutna az, hogy az a Markos az egy rafinált gyerek, tul akar járni az eszemen és azt mondja, hogy ő már leadta a fegyvert, kitalál egy mesét, hogy mások elvitték. És közben otthon van a szublódban, a fiókban vagy pedig a dunyhában.

- Ezen az alapon tarthaték otthon mondjuk 12 db Kalasnyikovot meg 4 léglökéses repülőgépet. Egyébként többszázezer illegális fegyver van

(168 óra)

kint, miért kell nekem rejtegetni egy engedélyezett fegyvert, amikor illegálisan fejbelövök valakit egy engedélyezetlen pisztollyal? Lecsavarom a csövét, bedobom a Dunába, aztán nyomozzatok. Normális, épkezlés kicsit homo sapiens szagu ember engedélyezett fegyverrel semmit nem tud tenni. Nem használható föl, mert lőminta van róla, a ballisztikai vizsgálat azonnal kimutatná. Használhatatlan. Semmire nem jó. Ez arra jó, hogy az ember esetleg végveszélyben van az élete, talán hozzányulna. Dehát szóval ezzel nem jó manipulálni.

- Ön ezek után mit tesz?

- Valószínű polgári pert fogok indítani. Hát ez egyértelmű.

- Ki ellen?

- Meg van erre a megfelelő lehetőség arra, hogy ki ellen kell ezt beindítani. Természetesen -

- A belügyminisztérium ellen?

- Lehet. Mert én ezt nem ingyen kaptam. Egyébként nem párttagként, nem akarom, most mindegy, ezt a párttagságot nem úgy mondtam, hogy sértő szándékkal. Én soha semmilyen pártnak a tagja nem voltam.

- Egyébként Magyarországon vette?

- Igen természetesen Magyarországon vettem.

- Forintért?

- Természetesen. Na ná, majd román lejért. Hát ez természetes, hogy forintért vettem, megvettem,. Indokoltnak tűnt, azért adták ki, mert olyan indokokat hoztam fel, amire azt mondták, hogy igen. Nem tudunk maga mellé 4 rendőrt adni meg 6 kommandóst. Ez az egy módja, hogy próbálja meg. Egyébként ez a fegyvertörvény is egy vicc. Ha a rendőr használja a fegyverét, akkor is megszivatják az ügyészségen. Nem hogy, ha még egy állampolgár használja.

- Elég sokat lehet olvasni manapság arról, hogy feketén lehet venni fegyvert.

- Hogyne, amennyit akar. Megmondom őszintén, már gondolkodtam, hogy aknavetőt meg egy harci helikoptert beállítok, csak nem fér el a lakásban.

- Mi lesz a következő lépése?

- A következő lépésem az lesz, hogy nincs következő lépésem. Nem én hoztam ezt a rendeletet. Akik ilyen politikai sakktábla figuráknak nézik az egész országot, azok majd elviszik ezért a balhét. Én mindenestre fegyver ellenes vagyok. Legyen olyan közbiztonság, hogy az állampolgárnak mint normális, civilizált országban garantálják a biztonságát, az élhetését, hogy éljen és aztán nem lesz szükség ön-

(168 óra)

védelmi fegyverekre. De jelen pillanatban itt balkáni állapotok vannak, mondom felsővöltai állapotok vannak és már azon sem csodálkozom, ha füstjeleket látnék a Boráros-téren, az egyik törzs neki ugrik a másiknak. Szétzilálódott a rendőrség is természetesen. Nem szakembereket akarnak most mindenhova betenni, politikai játszma folyik 9 millió ember feje fölött. Bizonyos párt érdekcsoportok elhatározták hogy ők mindenáron jót akarnak. Ez egy olyan történet jut az eszembe, hogy haza megy a Pistika és azt mondja, mama nagyon jól voltunk. Hogyan? Negyvenen átvittünk egy vak bácsit. És miért negyvenen? Mert nem akart átmenni.

- Mondja, mit szól ahhoz, hogy a belügyminiszter bepereli önt mondván hogy ön semmiféle bizonyítéka nincs arra, hogy az állandőrök ott voltak? - Neki se. Itt nem privilégium kéne. Itt minden embernek legyen joga önvédelemre. Mint volt akkor Chicagóban - vagy akkor legyen közbiztonság, boldogan lemondunk az ilyenm dolgokról. Dehát ugye meg kell nézzük azt, hogy a vadászpuskák, amiből több mint 100.000 van kint, avcal 4 kilométerről kéremszépen a légy balsejét ki lehet lőni, mert az meg távcsöves. Az még veszélyesebb. És az illegális fegyver az még veszélyesebb, az nincs bejegyezve. Nekem megmutatnak egy rendőrigazolványt, nem kaptam meg a tájékoztatót külön a minisztériumból, hogy mit kell csináljon az illető, ha jön a szerv és azt mondja, jó-estét kívánok, pisztolyokat, gépfegyvereket, repülőgépeket, atombombákat begyűjtjük. De minden esetre egy biztos, hogyha előkerülne, biztos, hogy megtagadnám a visszaadását.

- Múсорunk végén mégegyszer a telefonokról.

- Igen sokan telefonáltak a megaszói rendőri intézkedés ügyében. Itt egy vélemény, a rendőr jogosan lőtt, mindannyiunk védelmében használnia kell a fegyverét. Kérdezi, miért bántjuk őket, így soha nem lesz rend. Ezzel szemben Tamás Lajos kérdi, köteless-e egy autós megállni ha éjjel civilek emlémpával jeleznek neki? Azt mondja a hallgató, nagyon sok bűncselekmény történt már az ilyen módon megállított autósokkal. Nagyon sokan szólnak hozzá a politikai témákhoz, ezek közül mondjuk a múсор végén sz8vesen idézek egyet, nem nevezte meg magát az illető: Az SzDSz kérését is teljesítsék, az MDF-nek igaza van, ne vitatkozzanak, békésen vigyék az országot előre, ne egymást torpedózzák. - Ezzel kedves hallgatónk mai múсорunk végére értünk. ---

KOSSUTH ADÓ

ESTI KRÓNIKA

18.00 h

A mikrofonnál Hollós János.

- Adásunk előtt nem sokkal megérkezett Helsinkibe a szovjet-amerikai csúcsra Mihail Gorbacsov, akit a repülőtéren Mauno Koivisto finn elnök fogadott- George Bush már a helyszínen van és tárgyal is a finn elnökkel. Ugy tudni, az iraki elnök még ma este nyílt üzenetet intéz Gorbacsovhoz és Bushhoz. Közben az egyiptomi államfő kijelentette hogy csak végső esetben szabad katonai erőt alkalmazni Irakkal szemben a műsor főbb témáiról --

Részletes jelentések:

- Megérkezett Helsinkibe Mihail Gorbacsov. Kisérteében van Sevardnadze külügyminiszter és Primakov elnöki tanácsadó.
- Helsinkiben a finn és az amerikai elnök délelőtti találkozásán egyeztetett abban, hogy az ENSZ Irak ellenes szankcióit szigorúan be kell tartani. M. Koivisto és G. Bush egyaránt úgy véli, hogy a külföldi állampolgároknak azonnal és feltétel nélkül el kell hagyniuk Irakot és Kuvaitot, Bagdadnak pedig biztosítania kell a térségben lévő külföldi nagykövetségek működési feltételeit. A megbeszélésen szó volt még egy közelekeleti helyzettel foglalkozó nemzetközi értekezletről is. Erre Mihail Gorbacsov az egyiptomi elnöknek küldött üzenetében tett javaslatot a héten.

- Az iraki elnök még ma este nyílt üzenetet intéz Mihail Gorbacsovhoz és George Bushhoz. Szaddam Husszein a bagdadi rádióban és TV-ben mond majd beszédet a holnapi szovjet-amerikai csúcstalálkozó előtt.

- Az egyiptomi államfő szerint csakvégső esetben szabad katonai erőt alkalmazni Irakkal szemben. ---

- A öbölmenti válságról és a kínai-amerikai kapcsolatokról tárgyal Pekingben Kissinger volt amerikai külügyminiszter és Li Peng kormányfő. A több mint egy órás találkozó a kínai külügyminisztérium közleménye szerint őszinte, barátságos légkörben zajlott le. A kínai miniszterelnök országa gazdaságk helyzetéről is tájékoztatta az amerikai vendé

(Esti Krónika, 18 h)

get. H.Kissinger a 60-as évek végén többször járt Kinában, hogy elősegítse Washington és Peking viszonyának rendezését.

- A következő téma a német egyesítés. A nyugatnémet kormány közölte, hogy a szovjet anyagi igények miatt nem lehet még aláírni a német egyesítésről tartott külügyminiszteri tárgyalások záró dokumentumát. Bernát György jelenti Bonnból.

- Szovjet anyagi igények állnak annak urjában, hogy a háboruban győztes négy hatalom és a két német állam külügyminisztere aláírja a 2+4-es tárgyalások záródokumentumát. ---

- Eddig példátlan tanácskozás kezdődött Moszkvában. Hivatásos és sorállományú katonák követelik büntető eljárás megindítását a szovjet katonai vezetés ellen. Tamássy Zoltánt hallják:

- Az elmúlt 4 évben a szovjet fegyveres erők több mint 15.000 tagja vesztette életét nem harci cselekmények közben. Állítják a katonaiszülők, akik ma kezdték első országos kongresszusukat a szovjet fővárosban. Asorállomány és a hivatásosok szülei azzal a követeléssel fordultak a szovjet ügyészséghez és az ENSZ nemzetközi bíróságához, hogy induljon büntetőjogi eljárás a szovjet honvédelmi minisztérium vezetése ellen. A kongresszus résztvevői szerint, gondoskodni kell a katonák életének védelméről. A tisztek viseljenek személyes felelősséget az alárendeltek életéért és ne használhassák a legénység munk erejét magáncélokra. Véget kell vetni a szenvedéseknek, amelyeket csicskás rendszer, a szadista öreg katonák okoznak az ujoncoknak, követelik a szülők, akik szerint legkésőbb az őszi behívásokig meg kell hozni a szükséges intézkedéseket.

- Moszkvában egy nappal elhalasztották a gazdasági stabilizációs program tervezetének vitáját. A SzU legfelső tanácsának elnöke sajtótájékoztatóján közvetve jelezte, hogy a gazdasági stabilitási program körül még mindig teljes a bizonytalanság. A.Lukjanov utalt arra, hogy a szövetségi és a köztársasági parlamentek elé egységes programot akarnak terjeszteni.

- Kisinyovban ma folytatta munkáját a moldvai legfelső tanács rendkívüli ülészsaka. A küldöttek a háromnapos szünet alatt felkeresték a nemrég kikiáltott gagausz köztársaságot és a Dnyeszter -menti köztárs

(Esti Krónika, 18 h)

ságot, hogy a helyszínen tanulmányozzák a helyzetet. A török eredetű gagausz nemzetiség Moldva déli részén él, míg a Dnyeszter-menti köztársaságot azok az orosz ajkuak kiáltották ki, akik attól félnek, hogy másodrangú állampolgárrá válnak. A kisinyovi parlament mind két köztársaság kikiáltását alkotmány ellenesnek nyilvánította.

A két Korea a jövő héten kezd tárgyalásokat arról, hogy felvételüket kérik az ENSZ-be. Megfigyelők emlékeztetnek rá, hogy Szöul korábban egyedül akart pályázni az ENSZ tagságra.

Ön az Esti Krónikát hallja. -

Hazai jelentések:

- A magyar külügyminiszter szerint most meg van a lehetőség arra, hogy Magyarország nagyhatalmi beavatkozástól mentesen, igazi önrendelkezés alapján fejlődjék. A Közgazdaságtudományi Egyetem tanévnyitó ünnepségén Jeszenszky Géza úgy vélekedett, hogy a külföldi üzletemberek kedvezően ítélik meg hazánk lehetőségeit, fantáziát látnak a magyarországi befektetésekben. Munkatársunk Nagy Kata a tanévnyitó ünnepség előtti percekét használta fel arra, hogy Jeszenszky Gézát megkérdezze arról a román ajánlatról, amely szerint Iliescu elnök kész találkozni Göncz Árpád államfővel a kapcsolatok rendezése érdekében. - (ismétlés a Déli Krónikából, lásd 490. oldal)

- Köztudott dolog, hogy a Romániában élő magyar nemzetiség rendezetlen helyzete a legfőbb akadálya a magyar-román kapcsolatok normalizálásának. Ide tartozik, hogy egyebek között nemzetiségi és környezetvédelmi kérdésekről tartottak nemzetközi tanácskozást Határtalan kapcsolatok címmel Körmenden. Forgács Sándor tudósít:

- Az évtizedekig mesterséges határok között tartott kapcsolatok mostanra szabadabbá váltak. Az államhatároknak a jövőben képletes szerepük kell, hogy legyen. Ekként summázható a Határtalan kapcsolatok szellemében tartott nemzetközi tanácskozás. Körmendre a Duna-Andria pentagonálé, vagyis Olaszország, Szlovénia, Ausztria, Szlovákia és Magyarország békemozgalmainak aktivistái jöttek el. HORN Gyula a magyar parlament külügyi bizottságának elnöke tartott vitaindítót. Az

(Esti Krónika, 18 h)

enyhülési folyamat értékelése mellett, főként Keleteurópa égető gondját, a nemzetiségi kérdést elemezte. Szerinte elfogadhatatlan a magyar kormány néhány tagjának álláspontja, miszerint 15 millió magyar érdekeket képviselik. Ez egyrészt nacionalista hangulatot terjeszt a szomszédos országokban, másrészt helytelen azért is, mert minden állam saját törvényes keretei között élhetnek a nemzetiségi polgárok. El kell viszont érni, hogy egyetlen ország se tekintse beavatkozásnak, ha nemzetiségeinek az anyaországok bármelyike gazdasági vagy kulturális támogatást nyújt. Kíváncsi lenne mindenütt a nemzeti kisebbségek és az anyaországok közötti kapcsolatok erősítése. Ez Keleteurópa létérdeke, mondta Horn Gyula. Véleménye szerint a Duna-Adria térség népeinek nagy szerepe lehet abban, hogy a hivatalos politika mellett az emberi kapcsolatok bővülésével erősödjön a térség integrációs képessége. A tanácskozás végén ajánlást fogalmaztak, amelyet elküldenek a Duna-Adria pentagonálé tagországi kormányainak.

- Még egyszer visszautalok Jeszenszky külügyminiszter nyilatkozatára, mert megemlítette, hogy holnap rendkívüli ülést tart a kormány. A legfontosabb témáról HORVÁTH Balázs belügyminiszter nyilatkozott Papp Ágnesnek.

- Végre formába kell öntenünk a kormány három éves programját és ez történik meg vasárnap délelőtt. Nem a plusz munka rendhagyó ebben hanem az időpont. Éjszaka helyett vasárnap délelőtt fogjuk elvégezni azt a munkát, ami ránk méretett.

- A Magyar Hírlap mai cikkírója azt véli tudni, hogy éles viták vannak a kormányon belül ennek a programnak a koncepciójáról.

- Hát az igazság az, hogy vannak viták, de az alapvető téziseket és a koncepciót tekintve vajmi kevés vita van. Össze fogjuk az alképzéseket csiszolni. Tudomásul kell már mindenkinek venni, hogy nem egy homogén kormányról van szó. Gondolkodásra, eredményét tekintve homogén, de amíg ez a homogenitás kialakul, addig a különböző álláspontoknak össze kell csiszolódni.

- Titkos az a véleménykülönbség, amiről itt szó lesz?

- Nem, nem titkos, de én úgy gondolom, amikor feleségemmel összeveszek valamint, akkor mindig a konszenzust tárom a gyermekeim elé és nem azt hogy a konszenzus előtt mi volt az ő és mi volt az én álláspontom.

(Esti Krónika, 18 h)

- A lakásbérlok első országos küldött közgyűlésén legfőbb célként az hangzott el, hogy továbbra is megpróbálják megakadályozni a lakásbérlok terheinek növekedését. Tasy Katalin tudósít:

- ... azt a termet, ahol oly sok kritizált határozatot hoztunk, pl. a lakásbérleti jogviszonyról szólót, kezdte köszöntőjét a lakásbérlok egyesületének első országos közgyűlésén Budapest jelenlegi főpolgármestere. Társadalmi elismerést kívánt az egyesületnek, mert mint mondta, olvasva a híreket, nehéz helyzete lesz a lakásbérloknak. Már 100 önkormányzó lakásbérlo egyesület létezik, amelyek önálló jogi személyekként, léphetnek fel lakóik érdekében. Sőt, akár lakbért is szedhetnének ha a társadalmi szervezetek kezelői jogának megvonása nem lépett volna életbe. Ezt a szervezet jogtanácsosától hallottam. A leköszönő elnök vázolta két év eredményeit. Felidézte, hogy sikeresen léptek fel a tervezett 100 %-os lakbérérmelés ellen, amiből átlag 35 % lett. Szerényebb eredménynek minősítette, hogy közbelépésükre tavaly februárban a Németh-kormány elhalasztotta a víz és közüzemi díjak emelését. Családonként átlaglag 2-2.500 forintot zakarítottunk meg ezzel. Az egyesület további célja az ország lakosságának egy ötödét érintő bérlakás állomány kezelése privatiszációnak befolyásolása a bérlok érdekében.

- Egyetemné szeretne válni az egri tanárképző főiskola, amely most már Ho Si Minh neve helyett Esterházy Károlyét viseli. Az idei tanévnyitó alkalmból Zengő Árpád Dózsa Sándorral a főiskola főtitkárával beszélgetett egyebek között arról, hogy ki is volt Esterházy Károly.

- A főiskola épületét, amibe a főiskola régóta, 1948 óta tevékenykedik építette az 1700-as évek közepén.

- Kisebb lett a főiskola itt Egerben, ami az épületét illeti, hiszen vissza kellett adni a főegyházmegyei könyvtárból néhány termet. Ugyanakkor nagyobb lett az Esterházy főiskola, új helyen kezdődik a tanítás. - A volt megyei oktatási igazgatóság teljes tömbjében már tavaly nyáron elkezdődött a főiskola térhódítása és ettől a tanévtől kezdve az egész épületet a főiskola használja. A főiskola szeretne abban lépéseket tenni, hogy a későbbiek során egyetemmé váljon.

- Feltételes módban beszél, tehát erre a tanévnyitóra ugymond nem jött össze a dolog?

- Nem, mert az érvényes oktatási törvény értelmében a parlament hozhat létre Magyarországon egyetemet. Ehhez ennek a törvényhozó testü-

(Esti Krónika, 18 h)

letnek a döntése szükséges.

sport -

Időjárásjelentés:

Változóan felhős lesz az ég, néhol gyenge zápor is előfordulhat. Holnap mindenütt várható több kevesebb napsütés. Az északnyugati szél éjszaka mérséklődik, holnap ismét megélénkül. A hőmérséklet hajnalban 6-11, . délután 16-21 fok között alakul.

- 000 -

KOSSUTH ADÓ

HIREK

19.00 h

Mihail Gorbacsov is megérkezett Helsinkibe a holnapi szovjet-amerikai csúcstalálkozó helyszínére. A repülőtéren a szovjet államfő elmondta, hogy a találkozót Bush elnök kérésére tartják meg, tekintettel az öbölválság miatt kialakult helyzetre. Hangsúlyozta, hogy a két ország vezetői állandó kapcsolatban vannak, de adódnak olyan pillanatok, amikor szükséges a személyes találkozó.

A brit kormányfő üdvözlőné, ha a SzU és katonákat küldene az öbölmenti térségbe. M.Thatcher Skóciában beszélt erről és emlékeztetett rá, hogy Moszkva az iraki-iráni háború idején hadihajókat küldött az öbölbe.

Bush elnök ma újságíróknak azt mondta, nem szándékozik Gorbacsovot arra kérni, hogy a SzU is küldjön katonákat a térségbe.

Csehszlovákia vegyi fegyverek elleni védőeszközöket szállít minden olyan államnak, amelyet közvetlen iraki támadás fenyeget. Ezt a csehszlovák hírügynökség jelentette egy katonai vezetőre hivatkozva. A tiszt elmondta, hogy Prága szerződéseket írt alá néhány közeli országgal, de nem nevezte meg konkrétan az államokat. E szerint Cseh-

(hirek, 19 h)

szlovákia néhány százezer gázmaszkot, tartalék szűrőt és gyerekek számára készült vegyifegyver ellenes zsákot szállít a következő hetekben az érintett országokba.

A SzU legkevesebb 10 milliárd márkát kér az NSZK-tól a német újraegyesítési szerződés jóváhagyásáért. Erre lehet következtetni Gensche nyugatnémet külügyminiszter rádiónyilatkozatából, amelyben a bonni politikus úgy fogalmazott, hogy Moszkva igénye kétszámjegyű, még hozzá milliárdokban. ---

Az NDK-ban egyik percről a másikra elnémult a népszerű országos rádió a DT-64 és helyette a Nyugatberlinben székelő Rias kezdett sugározni. Az ügy háttérében az áll, hogy a főként fiataloknak sugárzó DT 64 megegyezett az amerikai érdekeltségű Riassal, hogy 18 frekvenciából 15-öt átadnak a nyugatberlinieknek. A bonni kormány a fal leomlása után befejezettnek nyilvánította a Rias eddigi misszióját, amelynek fő célja az volt, hogy informálja a Berlin keleti felében lakókat. Ezért most az adó az előre menekülést választotta és megpróbált az NDK szintén szorongatott helyzetben lévő rádiósaival kész helyzetet teremteni. Hírek szerint a keletnémet tömegtájékoztatási miniszter már semmisnek nyilvánította a két rádió megállapodását és így a DT 64 ismét országosan sugároz az NDK-ban.

A NATO is részt kíván venni az európai közös otthon építésében,. jelentette ki a szövetség főtitkára Pozsonyban. M.Wörner ma a szlovák parlament elnökének és a szlovák kormányfőnek a vendége. A két pozsonyi vezető a Szlovákiában folyó átalakítási folyamataokról tájékoztatta a NATO főtitkárát, aki hangsúlyozta, hogy a béke küldötteként érkezett Csehszlovákiába.

KOSSUTH ADÓ

HIREK

21.00 h

Jeszenszky Géza külügyminiszter kijelentette, hogy közéletünkben helye lehet a trianoni békéről való megemlékezésnek, de a jószomszédi kapcsolatokat rontó emlékmű felállítása nem kerülhet napirendre. Jeszenszky erről az MDF Komlón tartott választási fórumán beszélt. Kérdésekre válaszolva elmondta azt is, hogy hazánk szorgalmazza Románia Európatanács-i tagságát, de a romániai viszonyok ma még nem felelnek meg az európai eszméknek és értékeknek. A magyar diplomáciát ért kritikára válaszolva Jeszenszky Géza hangsúlyozta, hogy Magyarország a szomszédos országokkal amennyire csak lehet jóviszonyban van. Az pedig nem rajtunk múlik, ha ezek a kapcsolatok helyenként még nem a legkedvezőbbek. Az öbölmenti válságra kitérve a miniszter közölte, hogy hazánknak mintegy 200 millió dolláros közvetlen kárt okozott de az ezt ellentételező külső segítségre nem számíthatunk.

A MAGYAR HIRLAP úgy értesült, hogy a kormány holnap várhatóan egésznapos ülést tart. A napirenden elsősorban a kormány hároméves gazdaságprogramja szerepel. A lap úgy tudja, hogy jelenleg még éles ellentmondások vannak az egyes részkoncepciók között és a kormányon belül vita van arról, hogyan lehetne ezeket az ellentmondásokat mérsékelni.

A történelemben adódnak olyan pillanatok, amikor személyes találkozásra is szükség van, közölte Mihail Gorbacsov miután megérkezett Helsinkibe, ahol holnap munkatalálkozót tart George Bush-al. A szovjet államfő a megbeszéléséről csak annyit mondott, hogy szó lesz a Perzsa/Arab öböl menti válságról és egyéb nemzetközi kérdésekről is.

M. Thatcher üdvözlé, ha a szovjetek is részt vennének az Irakkal szembenálló nemzetközi erőkből. A Skóciában tartózkodó brit kormányfő emlékeztetett rá, hogy Moszkva az iraki-iráni háború alatt hadihajókat küldött az öböl térségébe. Bush elnök ugyanakkor már jelezte, nem áll szándékában Gorbacsovot arra kérni, hogy küldjön fegyveres erőket a Perzsa-öbölbe.

A bagdadi kormány bejelentette, hogy leállít minden Jordániába tartó bérelt repülőjáratot. Az intézkedés azonban nem vonatkozik a Bagdad és Amman közötti menetrend szerű járatokra. Eközben Kuvaitból külföl-

(hírek, 21 h)

diek újabb csoportjai érkeznek az iraki fővárosba. Mintegy 15 svéd és norvég diplomata gépkocsin hagyta el a megszállt Kivaitot, de nagyszámu amerikai nő és gyermek is érkezett az országból. A svájci külügyminisztérium ugyanakkor maradásra szólított fel kuvaiti ügyvivőjét és az európai közösségek külügyminiszterei is úgy döntöttek, hogy nem hívják haza kuvaiti nagyköveteiket.

A nyugatnémet külügyminiszter hivatalosan is bejelentette, hogy a SzU több millárdot kér Bonntól csapatainak 1994-ben esedékes végleges kivonásáig. Az összeg egy részét a hazatelepülő tiszti családok lakás-gondjainak enyhítésére és a katonák átképzésére szánják. H.D.Genscher a Deutschlandfunk rádióállomásban azt mondta, ez a legfőbb gond, ami megnehezíti a 2+4-es tárgyalások záródokumentumának aláírását. Bonn és Moszkva eddig csak keretmegállapodást kötött, mivel a katonaság költségeinek kérdésében a németek túlzottnak találták a moszkvai igényeket

A leváltott pakisztáni kormányfő kijelentette, hogy inkább börtönbe megy, mintsem kompromisszumot kössön a katonai támogatást élvező ideiglenes kormánnyal. Benazir Bhutto közölte, hogy pártja a pakisztán néppárt akkoris vezető szerepet játszik az ország életében, ha őt börtönbe zárják. ---